

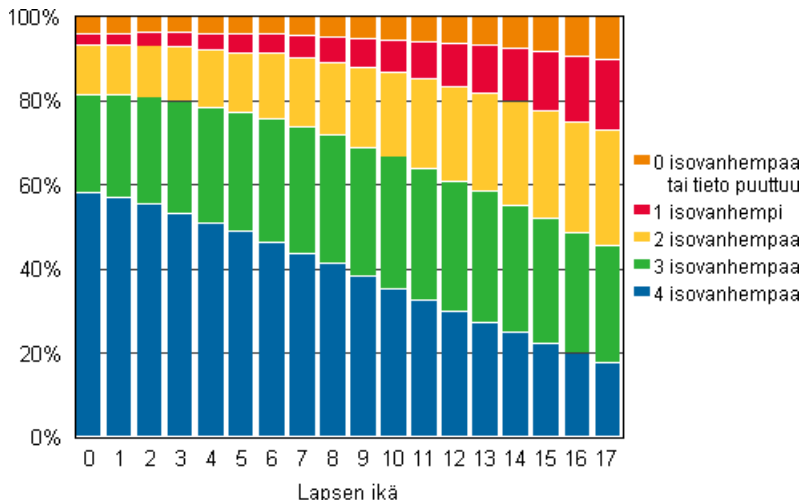
Perheet 2011

Vuosikatsaus

Lapsilla on keskimäärin 2,9 isovanhempaa

Vuoden 2011 lopussa Suomen 1,1 miljoonalla lapsella oli keskimäärin 2,9 isovanhempaa väestössä. Vuonna 2005 lapsilla oli keskimäärin 2,8 isovanhempaa. Isovanhempien määrän kasvuun vaikuttaa eliniän piteneminen. Lapsilla voi olla lisäksi uusperheen myötä saatuja "uusisovanhempia", jotka kuitenkin jäävät tilaston ulkopuolelle, kuten ulkomailla asuvat isovanhemmatkin. Alle 18-vuotiaiden lasten isoiisiä oli vuoden 2011 lopussa 468 000 ja isoäitejä 597 000. Määrä on hieman pienempi kuin lasten kokonaismäärä.

Lapset iän ja Suomen väestössä olevien isovanhempien määrän mukaan 2011, %

Kaikki neljä isovanhempaa oli 39 prosentilla alaikäisistä lapsista. Kolme isovanhempaa oli 29 prosentilla lapsista ja 19 prosentilla oli kaksi. Kahdeksalla prosentilla lapsista oli vain yksi isovanhempi.

Kuudella prosentilla lapsista ei ollut väestössä ainuttakaan isovanhempaa. On toki huomioitava, että tässä mukaan tulevat vain Suomen väestössä olevat isovanhemmat eli muissa maissa asuvat isovanhemmat jäävät tämän tarkastelun ulkopuolelle. Koska noin kymmenellä prosentilla lapsista vähintään toinen vanhemmista on syntynyt muualla kuin Suomessa, isovanhempia voi olettaa olevan ulkomailla.

Alle vuoden ikäisistä lapsista 58 prosentilla oli tarkasteluajankohtana väestössä kaikki neljä isovanhempaa, kun taas 17-vuotiaista neljä isovanhempaa oli enää 17 prosentilla. Vastaavasti vauvoista neljällä prosentilla ja 17-vuotiaista 11 prosentilla ei ollut yhtään isovanhempaa väestössä.

Sisällys

1. Lapsettomien avioparien määrä ja osuus perheistä kasvaa.....	5
1.1 Iäkkäät naiset elävät yksin tai lapsen kanssa, miehet puolison kanssa.....	6
1.2 Rekisteröityjen parien määrä kasvusta huolimatta edelleen pieni	7
1.3 Yli 25-vuotiaiden äitien parisuhde useammin avio- kuin avoliitto	8
1.4 Yhden vanhemman perheiden isät eronneita, äidit naimattomia.....	8
2. Perheistä neljä prosenttia kokonaan ruotsinkielisiä.....	10
2.1 Venäjänkielisistä perheistä 16 prosenttia yhden vanhemman perheitä.....	10
2.2 Ulkomaan kansalaisten perheiden määrä kasvaa.....	11
2.3 Miehillä naisia useammin ulkomailla syntynyt puoliso.....	11
3. Lapsiperheiden määrä pienenee tasaisesti.....	13
3.1 Lapsiperheistä 61 prosenttia on avioparin perheitä.....	14
3.2 Yhdeksän prosenttia lapsiperheistä on uusperheitä	15
3.3 Viisi prosenttia lapsiperheistä vähintään nelilapsisia.....	15
4. Alueelliset erot lapsiperheiden yleisyydessä ovat pieniä.....	18
4.1 Avoparien osuus suurin Ahvenanmaalla, Kainuussa ja Lapissa	18
4.2 Yhden vanhemman lapsiperheitä eniten Päijät-Hämeessä, vähiten Pohjanmaalla.....	18
5. Lapsista 66 prosenttia asuu avioparien perheissä.....	20
5.1 Kolmannes lapsista elää ainakin kahden sisaruksensa kanssa.....	21
5.2 Etelä-Karjalassa ja Ahvenanmaalla eniten ilman sisarusia asuvia	23
5.3 Seitsemän prosenttia lapsista on uusperheen lapsia.....	24
5.4 Lapsista 13 prosenttia on ulkomaalaistaustaisia.....	24
6. Pojista yli puolet asuu kotona 20-vuotiaana.....	25
7. Keski-ikäisinä miehet asuvat naisia useammin yksin.....	27
8. Yli puolella 60-vuotiaista on alaikäisiä lapsenlapsia.....	30

Taulukot

Taulukko 1. Perheväestö ja perheen keskikoko 1950–2011.....	5
Taulukko 2. Perheet tyypeittäin 1950–2011.....	6
Taulukko 3. Miehen/vaimon/isän/äidin siviilissäyty avoliitoissa ja yhden vanhemman perheissä 2011.....	9
Taulukko 4. Suomen-, ruotsin- tai muunkieliset perheet 1990–2011.....	10
Taulukko 5. Lapsiperheet tyypeittäin 1950–2011.....	13
Taulukko 6. Uusperheet 1990–2011.....	15
Taulukko 7. Lapsiperheiden lapsiluku 1950–2011.....	16
Taulukko 8. Alle 18-vuotiaat lapset perhetyypeittäin 1985–2011.....	20
Taulukko 9. Lapset perheen alaikäisten lasten määrän mukaan 1985–2011.....	22
Taulukko 10. Lapsen asemassa olevat 20–24 -vuotiaat nuoret 1985–2011.....	25
Taulukko 11. Asuntokunnat henkilöluvun mukaan 1960–2011.....	27

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Perheväestö ja perheen keskikoko 1950–2011.....	31
Liitetaulukko 2. Ruotsinkieliset perheet tyypin ja puolisoitten/vanhempien lapsiluvun mukaan 31.12.2011.....	31

Liitetaulukko 3. Avioparit miehen ja vaimon avioliiton järjestysnumeron mukaan 31.12.2011.....	32
Liitetaulukko 4. Perheet puolisoitten/vanhempien kielen mukaan 31.12.2011.....	32
Liitetaulukko 5. Lapsiperheet vanhempien kielen mukaan 31.12.2011.....	33
Liitetaulukko 6. Perheet puolisoitten/vanhempien kansalaisuuden mukaan 31.12.2011.....	33
Liitetaulukko 7. Lapsiperheet vanhempien kansalaisuuden mukaan 31.12.2011.....	34
Liitetaulukko 8. Perheet puolisoitten/vanhempien syntymämaan mukaan 31.12.2011.....	34
Liitetaulukko 9. Lapsiperheet vanhempien syntymämaan mukaan 31.12.2011.....	35
Liitetaulukko 10. Perheet perhetyypin ja alle 18-vuotiaiden kotona asuvien lasten määrän mukaan 31.12.2011.....	35
Liitetaulukko 11. Lapsiperheet alle 18-vuotiaiden lasten määrän ja perhetyypin mukaan 31.12.2011.....	36
Liitetaulukko 12. Uusperheet perhekoostumuksen ja lapsiluvun mukaan 31.12.2011.....	36
Liitetaulukko 13. Perheet lasten ikäryhmien ja perhetyypin mukaan 31.12.2011.....	37
Liitetaulukko 14. Perheiden 0–24-vuotiaat lapset perhetyypin mukaan sekä ottolapset iän mukaan 31.12.2011.....	38
Liitetaulukko 15. Lapset iän ja perheen kotona asuvien alle 18-vuotiaiden lasten määrän mukaan 31.12.2011.....	39
Liitetaulukko 16. Perheelliset miehet iän ja perhetyypin mukaan 31.12.2011.....	40
Liitetaulukko 17. Perheelliset naiset iän ja perhetyypin mukaan 31.12.2011.....	41
Liitetaulukko 18. 0-17-vuotiaiden lasten isovanhemmat iän mukaan 2011.....	41

Kuviot

Kuvio 1A. Perheet tyypeittäin vaimon/äidin iän mukaan 2011 (isä ja lapsia -perheet isän iän mukaan).....	7
Kuvio 1B. Perheet tyypeittäin vaimon/äidin iän mukaan 2011 suhteellinen jakauma (isä ja lapsia -perheet isän iän mukaan).....	7
Kuvio 2. Rekisteröidyt parisuhteet nuoremman puolison iän mukaan 2011.....	8
Kuvio 3. Ulkomaisten kansalaisten perheet 1990, 2001 ja 2011.....	11
Kuvio 4A. Suomessa syntyneiden miesten ulkomailla syntyneet puoliset syntymämaan mukaan 2011.....	12
Kuvio 4B. Suomessa syntyneiden naisten ulkomailla syntyneet puoliset syntymämaan mukaan 2011.....	12
Kuvio 5A. Lapsiperheet tyypeittäin äidin/yksinhuoltajaisän iän mukaan 2011.....	14
Kuvio 5B. Lapsiperheet tyypeittäin äidin/yksinhuoltajaisän iän mukaan 2011, suhteellinen jakauma.....	14
Kuvio 6. Lapsiperheiden keskimääräinen lapsiluku äidin iän mukaan 1985, 1995, 2010 ja 2011.....	17
Kuvio 7. Avopariperheiden osuus lapsiperheistä maakunnittain 2011.....	18
Kuvio 8. Yhden vanhemman perheiden osuus lapsiperheistä maakunnittain 2011.....	19
Kuvio 9. Lapset perhetyypin ja iän mukaan 2011.....	21
Kuvio 10. Lapset iän ja perheen alle 18-vuotiaiden lasten lukumäärän mukaan 2011.....	23
Kuvio 11. Perheen alaikäisten sisarusten määrä maakunnittain 2011.....	23
Kuvio 12. Ulkomaalaistaustaisten osuus alle 18-vuotiaista 2002–2011.....	24
Kuvio 13A. 18–30 -vuotiaat miehet perheeseen mukaan 2011.....	25
Kuvio 13B. 18–30 -vuotiaat naiset perheeseen mukaan 2011.....	26
Kuvio 14. Asuntokunnat koon mukaan 1990–2011.....	28
Kuvio 15. Asuntokuntaväestö asuntokunnan koon mukaan 1990–2011.....	28
Kuvio 16. Yksin asuvien miesten ja naisten osuus ikäluokasta 1990 ja 2011.....	29
Kuvio 17. 0–17-vuotiaiden lasten isovanhemmat iän mukaan 2011.....	30
Laatuseloste, perheet 2011.....	43

1. Lapsettomiin avioparien määrä ja osuus perheistä kasvaa

Perheet luokitellaan sen mukaan, ovatko puoliset naimisissa, avoliitossa vai rekisteröidyssä parisuhteessa keskenään ja onko perheessä lapsia. Näiden lisäksi omana luokkana on yhden vanhemman perhe. Lapsen iälle ei tässä aseteta mitään rajoitusta. Luvussa 3 käsitellään lapsiperheitä, joilla tarkoitetaan perheitä, joissa asuu vähintään yksi alle 18-vuotias lapsi. Lapsiperheiden yhteydessä vanhemmista käytetään myös ilmaisua huoltaja. Seuraavassa tarkastelussa yhden vanhemman perheet eivät ole vain yksinhuoltajien perheitä, sillä isänsä tai äitinsä kanssa asuva, lapsen asemassa oleva henkilö voi olla minkä ikäinen tahansa. Tässä tilastossa vanhin lapsen asemassa oleva on 79-vuotias.

Vuoden 2011 lopussa Suomessa oli 1 461 000 perhettä. Määrä lisääntyi 5 500 perheellä edellisestä vuodesta. Lisäys on 900 suurempi kuin vuotta aikaisemmin.

Perheisiin kuuluu 75 prosenttia väestöstä. Osuus on pienentynyt 0,2 prosenttiyksiköllä edellisestä vuodesta. Osuuden pienenemisen tahti on pysytellyt tällä tasolla 1990-luvun alusta lähtien. Perheväestön osuus oli suurimmillaan 1960- ja 1970-luvuilla, jolloin perheisiin kuului 87 prosenttia väestöstä. Perheisiin kuuluvan väestön määrä on lisääntynyt vuoden 2011 aikana 4 800 hengellä. Koko väestömäärä lisääntyi 26 000 hengellä. Perheen keskikoko oli vuoden 2011 lopussa 2,79 henkeä.

Taulukko 1. Perheväestö ja perheen keskikoko 1950–2011

Vuosi	Perheiden määrä	Perheväestö	Koko väestö	Perheväestön osuus, %	Perheen keskikoko
1950	930 572	3 457 474	4 029 803	85,8	3,7
1960	1 036 270	3 855 037	4 446 222	86,7	3,7
1970	1 153 878	3 986 005	4 598 336	86,7	3,5
1980	1 278 102	4 023 091	4 787 778	84,0	3,1
1990	1 365 341	4 101 922	4 998 478	82,1	3,0
2000	1 401 963	4 053 850	5 181 115	78,2	2,9
2005	1 426 002	4 037 753	5 255 580	76,8	2,8
2006	1 431 376	4 039 944	5 276 955	76,6	2,8
2007	1 437 709	4 045 561	5 300 484	76,3	2,8
2008	1 444 386	4 051 662	5 326 314	76,1	2,8
2009	1 450 488	4 059 511	5 351 427	75,9	2,8
2010	1 455 073	4 065 168	5 375 276	75,6	2,8
2011	1 460 570	4 069 930	5 401 267	75,4	2,8

Suomen yleisin perhetyyppi on edelleen lapseton aviopari, joita oli 36 prosenttia kaikista perheistä vuonna 2011. Vielä vuonna 2004 yleisin perhetyyppi Suomessa oli aviopari, jonka luona asuu jonkin ikäisiä lapsia. Vuonna 2011 avioparin ja lasten muodostamia perheitä oli 30 prosenttia kaikista perheistä. Tämän perhetyypin määrä on kuitenkin pitkään ollut laskusuunnassa, kun taas lapsettomiin avioparien määrä on ollut kasvussa. Lastensa kanssa asuvien avioparien määrä vähentyi 4 200 perheellä edellisestä vuodesta, kun vielä vuodesta 2005 vuoteen 2006 vähennys oli 6 700. Koska vuosimuutokset ovat pieniä, eri perhetyyppien määrän vähenemisen tai lisääntymisen syitä on vaikea selvästi osoittaa.

Myös avoparien määrä ja osuus perheistä kasvaa. Avopareja, joilla ei ole lapsia, on tosin vielä vain 14 prosenttia kaikista perheistä. Avopareja, joilla on lapsia, on nykyisin kahdeksan prosenttia kaikista perheistä. Määrä on kasvanut hitaasti viime vuosina.

Äiti ja lapsia -perheiden määrä on nyt vähentynyt jo kahtentoista vuonna peräkkäin. Isä ja lapsia -perheet ovat edelleen harvinaisia, näitä perheitä on vain kaksi perhettä sadasta. Suhteellinen osuus ei ole muuttunut juuri lainkaan viime vuosina.

Taulukko 2. Perheet tyypeittäin 1950–2011

Vuosi	Yhteensä	Aviopari, ei lapsia	Aviopari ja lapsia	Avopari ja lapsia	Avopari, ei lapsia	Äiti ja lapsia	Isä ja lapsia	Rekisteröity miespari 1)	Rekisteröity naispari 1)
1950	930 572	176 650	593 763	..	..	137 803	22 356	..	..
1960	1 036 270	207 897	678 822	..	..	129 706	19 845	..	..
1970 2)	1 153 878	260 562	722 001	6 800	19 100	126 394	19 021	..	..
1980 3)	1 278 102	302 818	711 226	36 200	65 900	140 725	21 233	..	..
1990	1 365 341	364 452	640 062	65 896	123 471	147 297	24 161	..	..
2000	1 401 963	436 019	514 868	102 581	160 132	159 432	28 931	..	..
2001	1 407 759	446 404	501 981	105 399	166 601	158 440	28 934	..	..
2002	1 411 947	454 977	492 524	107 443	170 368	157 143	29 093	207	192
2003	1 415 104	462 561	483 140	109 672	174 144	156 235	29 352	271	275
2004	1 420 781	471 962	475 705	111 294	177 095	154 851	29 192	325	357
2005	1 426 002	481 209	468 266	112 847	180 590	153 024	29 238	398	430
2006	1 431 376	488 880	461 569	114 671	184 732	151 475	29 101	455	493
2007	1 437 709	496 814	456 235	115 860	188 172	150 251	29 288	527	562
2008	1 444 386	504 728	452 180	115 966	191 177	149 631	29 460	579	665
2009	1 450 488	509 916	448 897	116 797	193 894	149 823	29 765	625	771
2010	1 455 073	513 889	446 433	117 254	195 967	149 651	30 278	706	895
2011	1 460 570	518 550	442 257	118 054	200 171	149 196	30 534	773	1 035
%									
1950	100,0	19,0	63,8	..	..	14,8	2,4	..	..
1960	100,0	20,1	65,5	..	..	12,5	1,9	..	..
1970 2)	100,0	22,6	62,6	0,6	1,7	11,0	1,6	..	..
1980 3)	100,0	23,7	55,6	2,8	5,2	11,0	1,7	..	..
1990	100,0	26,7	46,9	4,8	9,0	10,8	1,8	..	..
2000	100,0	31,1	36,7	7,3	11,4	11,4	2,1	..	..
2001	100,0	31,7	35,7	7,5	11,8	11,3	2,1	..	..
2002	100,0	32,2	34,9	7,6	12,1	11,1	2,1	0,0	0,0
2003	100,0	32,7	34,1	7,8	12,3	11,0	2,1	0,0	0,0
2004	100,0	33,2	33,5	7,8	12,5	10,9	2,1	0,0	0,0
2005	100,0	33,7	32,8	7,9	12,7	10,7	2,1	0,0	0,0
2006	100,0	34,2	32,2	8,0	12,9	10,6	2,0	0,0	0,0
2007	100,0	34,6	31,7	8,1	13,1	10,5	2,0	0,0	0,0
2008	100,0	34,9	31,3	8,0	13,2	10,4	2,0	0,0	0,0
2009	100,0	35,2	30,9	8,1	13,4	10,3	2,1	0,0	0,1
2010	100,0	35,3	30,7	8,1	13,5	10,3	2,1	0,0	0,1
2011	100,0	35,5	30,3	8,1	13,7	10,2	2,1	0,1	0,1

1) Rekisteröity pari ja lapsia -perhetyypin perheitä oli yhteensä 351.

2) Väestölaskennan perhetyypijakauma korjattu haastattelututkimusten perusteella (Aromaa, Cantell & Jaakkola: Avoliitto, Oikeuspoliittinen tutkimuslaitos 49, Helsinki 1981).

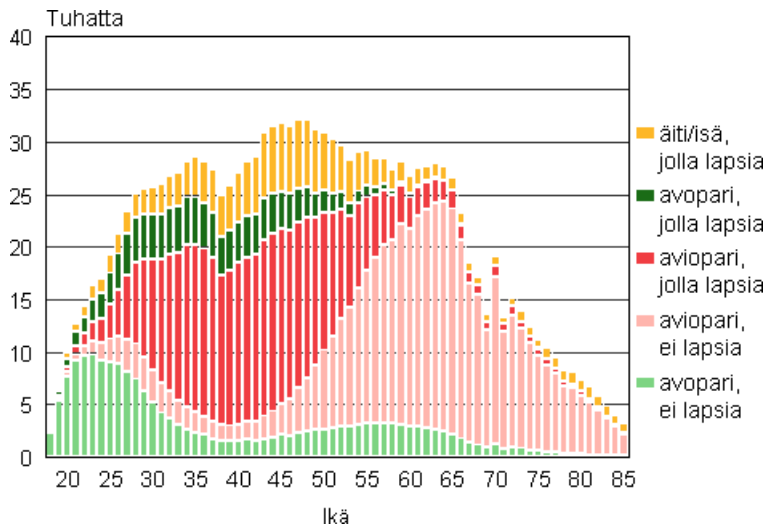
3) Väestölaskennan perhetyypijakaumaa korjattu vuoden 1981 rekisteripohjaisella perhe- ja avopariaineistolla.

1.1 läkkäät naiset elävät yksin tai lapsen kanssa, miehet puolison kanssa

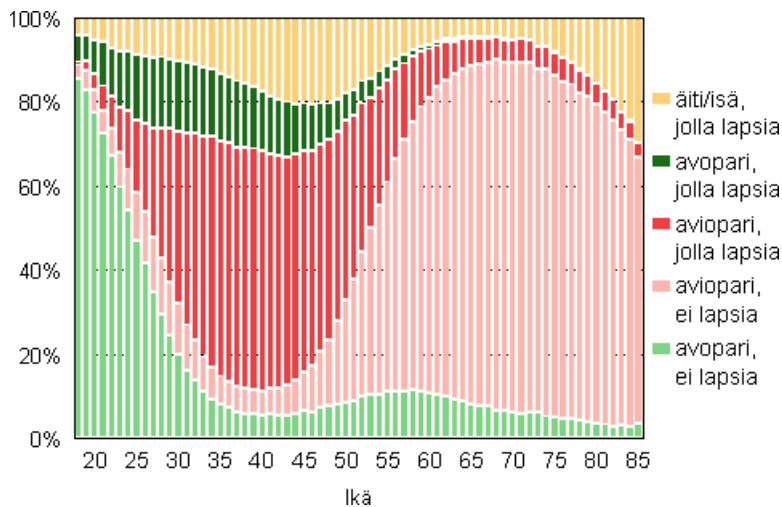
Naisten perhetyypit ovat erilaiset eri ikävaiheissa. Nuorilla alle 28-vuotiailla perheellisillä naisilla perhetyyppi on tyypillisimmillään lapseton avopari. Jo 28-vuotiailla yleisin perhetyyppi on aviopari ja lapsia. Vasta 53-vuotiaiden naisten kohdalla yleisimmäksi perhemuodoksi muuttuu lapseton aviopari. Kaikkein vanhimpien (vähintään 89-vuotiaiden) naisten perheeseen kuuluu useammin lapsi kuin aviomies.

Tämän ikäisistä naisista perheväestöön kuuluu enää vain kymmenen prosenttia. Miesten vanhuus on perhetilastojen valossa erilainen. Esimerkiksi 89-vuotiaista miehistä perheisiin kuuluu 48 prosenttia. Vähintään 89-vuotiaista miehistä 40 prosenttia kuuluu perheisiin. Tällöin perhe on tyypillisesti aviopari, jonka luona ei asu lapsia.

Kuvio 1A. Perheet tyypeittäin vaimon/äidin iän mukaan 2011 (isä ja lapsia -perheet isän iän mukaan)

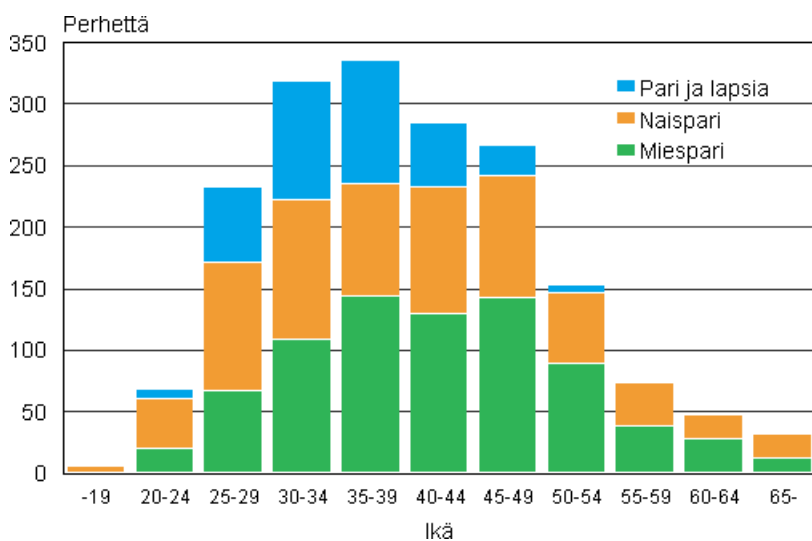
Kuvio 1B. Perheet tyypeittäin vaimon/äidin iän mukaan 2011 suhteellinen jakauma (isä ja lapsia -perheet isän iän mukaan)

1.2 Rekisteröityjen parien määrä kasvusta huolimatta edelleen pieni

Vuoden 2011 lopussa rekisteröidyssä parisuhteessa eli 773 miesparia ja 1 035 naisparia, mikä oli yhteensä 207 paria enemmän kuin vuonna 2010. Nämä perheet esitetään suurimmassa osassa tämän julkaisun taulukoita avioparien joukossa. Joissain koko maan taulukoissa nämä perheet esiintyvät omina ryhminään. Tämä tieto voidaan tietosuojasyistä esittää kunnittain vain, jos pareja on vähintään viisi. Kuviossa 2 on rekisteröityjen mies- ja naisparien ikäjakauma parin nuoremman puolison mukaan. Siitä havaitaan, että miesparit ovat naispareja vanhempia. Muissa kuvioissa rekisteröidyt parit ovat avioparien joukossa. Rekisteröityjä pareja on vielä niin vähän, etteivät ne omana ryhmänään erottuisi.

Kuvio 2. Rekisteröidyt parisuhteet nuoremman puolison iän mukaan 2011

Rekisteröityjen pariien ikäero on suurempi kuin aviopareilla. Rekisteröityjen pariien keskimääräinen ikäero on 5,8 vuotta, kun aviopareilla ikäeroa on keskimäärin 3,4 vuotta. Miespariien ikäero on keskimäärin 7,1 vuotta, mikä on selvästi naispariien keskimääräistä ikäeroa, 4,8 vuotta, suurempi. Sitä vastoin samanikäisten osapuolten osuus on rekisteröidyillä pareilla pienempi (7,9 %) kuin aviopareilla (12,3 %). Vähintään 20 vuoden ikäero on 3,3 prosentilla rekisteröidyistä pareista, aviopareista vain 0,4 prosentilla ikäero on 20 vuotta tai sitä suurempi. Miespareilla ikäero oli vähintään 20 vuotta (6,7 %) selvästi useammin kuin naispareilla (0,8 %).

1.3 Yli 25-vuotiaiden äitien parisuhde useammin avio- kuin avoliitto

Avoliitto on nuorten lapsettomien asumisen malli. Aina 38-vuotiaaksi asti lapsettomien naisten parisuhde on useammin avo- kuin avoliitto. Äideistä puolestaan vain alle 25-vuotiaiden pienessä joukossa on enemmän avoliitossa asuvia kuin naimisissa olevia. Sitä vanhemmista puolison kanssa asuvista äideistä enemmistö on naimisissa. Mitä vanhempi nainen, sitä todennäköisemmin hänen parisuhteensa on avoliitto.

Aviopariien osuus kaikista perheistä on 66 prosenttia ja parisuhdeperheistä 75 prosenttia. Avopareja on kaikista perheistä 22 prosenttia. Parisuhdeperheistä avopareja on 25 prosenttia.

Kaikista aviopareista 82 prosenttia on sellaisia, joissa kumpikin puoliso on ensimmäisessä avoliitossaan, joten voidaan sanoa perinteisen perhemallin olevan vielä vallitseva Suomessa. Avopareista 67 prosenttia on sellaisia, ettei kumpikaan puolisoista ole ollut aikaisemmin naimisissa. Avopareilla on siten keskimäärin selvästi useammin kuin aviopareilla jommankumman puolison edellinen avoliitto taustalla. Rekisteröidyistä miespareista 85 prosentilla ei ole kummallakaan puolisoilla avoliittoa takanaan, naispareista 75 prosentilla.

1.4 Yhden vanhemman perheiden isät eronneita, äidit naimattomia

Aikaisemmin ihmisen siviilisäätty kertoi aika paljon hänen perheestään. Nykyään ei siviilisäädystä voi päätellä juuri mitään. Siviilisäätty on menettänyt Pohjoismaissa merkitystään demografisena muuttujana.

Avopuolison kanssa ilman lapsia elävistä naisista 74 ja miehistä 75 prosenttia on naimattomia. Avovaimoissa taas on leskiä enemmän kuin avomiehissä.

Lasten ja avopuolison kanssa asuvista miehistä hieman suurempi osa kuin naisista on naimattomia. Eronneiden osuudessa ei enää juuri ole eroa naisten ja miesten välillä. Aiemmin eronneiden osuus oli naisilla miehiä suurempi. Avoäideissä on myös leskiä hieman enemmän kuin avoisissa.

Taulukko 3. Miehen/vaimon/isän/äidin siviilisäätö avoliitoissa ja yhden vanhemman perheissä 2011

Siviilisäätö	Perhetyyppi							
	Avomies ei lapsia	Avovaimo ei lapsia	Avomies ja lapsia	Avovaimo ja lapsia	Isä ja lapsia	Isä ja alle 18-v. lapsia	Äiti ja lapsia	Äiti ja alle 18-v. lapsia
Naimaton	75,0	73,9	78,4	77,7	18,7	27,0	31,8	40,9
Naimisissa	0,8	0,6	0,5	0,5	12,6	14,5	10,1	12,3
Eronnut	22,4	21,3	20,6	20,6	51,7	53,1	42,6	43,9
Leski	1,9	4,1	0,6	1,2	16,9	5,3	15,5	2,9
Yhteensä	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
N	200 134	200 135	118 047	118 036	30 523	15 937	149 067	101 858

Yhden vanhemman perheiden isät ja äidit eroavat siviilisäädyltään. Isistä yli puolet on eronneita, äideistä harvempi. Äideistä naimattomia on 32 prosenttia, isistä vain 19 prosenttia. On kuitenkin huomioitava, että lapsen iällä ei ole mitään rajoitusta, eli ei puhuta yksinhuoltajista. Yhden vanhemman perheen lapsi voi olla minkä ikäinen tahansa, eli tässä mukana ovat myös esimerkiksi vanhojen leskiäitien ja heidän aikuisten lastensa muodostamat perheet.

Taulukkoon 3 on lisätty myös yhden vanhemman perheiden sarakkeet, eli isät ja äidit, joilla on alaikäisiä lapsia. Heidän siviilisäätötyrakteensa poikkeaa selvästi kaikkien yhden vanhemman perheiden ryhmästä. Leskiä on vähemmän ja kaikkia muita siviilisäätötyyppiä on enemmän. Huomionarvoista on, että yksinhuoltajaisista leskiä on suhteellisesti enemmän kuin yksinhuoltajaäideistä, vaikka leskeksi jää vähemmän isiä kuin äitejä. Eroissa lapset yleensä jäävät äidille, kuolemantapauksissa valinnanvaraa ei ole. Yksinhuoltajaäideistä jopa 41 prosenttia on naimattomia, osa alkujaankin yksinhuoltajia, mutta suurempi osa avoerojen seurauksena.

2. Perheistä neljä prosenttia kokonaan ruotsinkielisiä

Kaikista perheistä 87 prosenttia on sellaisia, että ainoa vanhempi tai molemmat puoliset ovat suomenkielisiä. Vastaavasti kokonaan ruotsinkielisiä perheitä on neljä prosenttia (3,8). Perheitä, joissa toinen puoliso on ruotsinkielinen ja toinen suomenkielinen on kolme prosenttia kaikista perheistä. Suomen- ja ruotsinkielisten yhdistelmiä muihin kieliin on kolmessa prosentissa perheitä. Perheitä, joissa molemmat puoliset tai ainoa vanhempi ovat vieraskielisiä, on kaikkiaan 42 000, mikä on kolme prosenttia kaikista perheistä.

Ruotsinkielisillä miehillä on selvästi enemmän suomenkielisiä vaimoja kuin ruotsinkielisillä naisilla suomenkielisiä miehiä. Kahden ruotsinkielisen pariskuntia on vain 4 700 enemmän kuin suomenkielisen ja ruotsinkielisen pariskuntia.

Suomea tai ruotsia äidinkielenään puhuvista miehistä 24 600 on avio- tai avoliitossa vieraskielisen kanssa, naisista 19 800. Liitot vieraskielisten kanssa ovat lisääntyneet 2 500:lla.

Taulukko 4. Suomen-, ruotsin- tai muunkieliset perheet 1990–2011

Mies/vaimo suomen tai muunkielinen	Vuosi					
	1990	1995	2000	2005	2010	2011
Suomenkielinen mies ja suomenkielinen vaimo	1 088 742	1 081 473	1 089 232	1 105 316	1 114 828	1 115 178
Suomenkielinen mies ja ruotsinkielinen vaimo	16 544	16 876	17 394	17 904	18 337	18 389
Suomenkielinen vaimo ja ruotsinkielinen mies	22 734	22 822	23 445	24 218	24 552	24 658
Suomenkielinen mies ja muunkielinen vaimo	4 020	7 636	11 094	16 062	21 772	23 102
Suomenkielinen vaimo ja muunkielinen mies	5 951	8 679	10 236	13 181	17 441	18 450
Suomenkielinen äiti/isä	162 209	174 554	174 861	166 741	161 302	160 179
Ruotsinkielinen mies ja ruotsinkielinen vaimo	53 348	50 845	49 198	48 190	47 881	47 784
Ruotsinkielinen mies ja muunkielinen vaimo	300	483	655	982	1 434	1 521
Ruotsinkielinen vaimo ja muunkielinen mies	410	597	678	943	1 261	1 319
Ruotsinkielinen äiti/isä	8 489	8 871	8 609	8 147	7 953	7 877
Muunkielinen mies ja muunkielinen vaimo	1 832	7 425	11 668	16 944	27 638	30 439
Muunkielinen äiti/isä	762	2 709	4 893	7 374	10 674	11 674

2.1 Venäjänkielisistä perheistä 16 prosenttia yhden vanhemman perheitä

Suurin vieraskielisten ryhmä Suomessa ovat venäjänkieliset. Vuoden 2011 lopussa Suomessa oli yhteensä 12 000 sellaista venäjänkielistä perhettä, joissa perheen ainoa vanhempi tai molemmat vanhemmat olivat venäjänkielisiä. Hieman vähemmän (11 000) on perheitä, joissa jompikumpi puolisoista on venäjänkielinen. Venäjänkielisten perheiden määrä on noin 1 300 perhettä suurempi kuin vuosi sitten.

Venäjänkielisiä yhden vanhemman perheitä on yhteensä 3 700, mikä on 16 prosenttia venäjänkielisistä perheistä. Määrä on kasvanut noin sadalla edellisestä vuodesta. Venäjänkielisillä yhden vanhemman perheet ovat hieman yleisempiä kuin yhden vanhemman perheet koko maan tasolla (12 %). Venäjänkielisistä yhden vanhemman perheistä 96 prosenttia on äidin ja lasten muodostamia perheitä, kun kaikista perheistä näitä on 86 prosenttia.

Venäjänkielisten perheistä yleisin kieliyhdistelmä on venäjänkielinen mies ja venäjänkielinen vaimo (8 300). Vuoden 2011 aikana tällaisten pariin määrä on noussut noin 600:lla.

Lähes yhtä yleisiä ovat suomenkielisen miehen ja venäjänkielisen vaimon muodostamat perheet (7 700). Vuonna 1990 venäjänkielisiä pariskuntia oli vain 300, nyt määrä on lähes 8 300.

On edelleen melko harvinaista, että suomenkielisellä naisella on venäjänkielinen puoliso. Määrä (1 300) on kuitenkin yli nelinkertaistunut vuodesta 1990.

2.2 Ulkomaan kansalaisten perheiden määrä kasvaa

Vain viisi prosenttia Suomen perheistä on sellaisia, joissa vähintään toinen puolisoista tai perheen ainoa vanhempi on ulkomaan kansalainen (68 800 perhettä). Vuonna 1990 Suomessa oli vain 12 500 tällaista perhettä, vuonna 2000 jo 36 000. Viimeisen vuoden aikana näiden perheiden määrä on lisääntynyt 4 700 perheellä. Määrällisesti eniten kasvoi niiden perheiden määrä, jossa sekä mies että vaimo ovat ulkomaan kansalaisia.

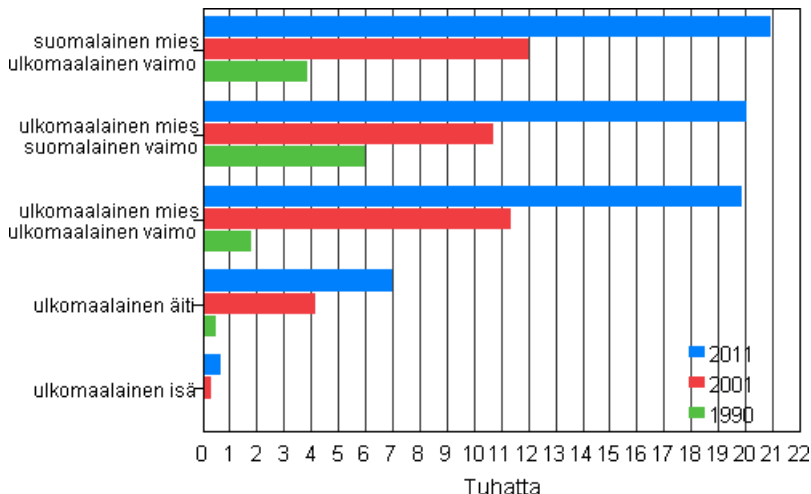
Yleisin yhdistelmä ulkomaalaisten perheissä oli 1990-luvun alkupuolella Suomen kansalainen vaimona ja ulkomaan kansalainen miehenä. 2000-luvun alussa oli eniten sellaisia ulkomaalaisten perheitä, joissa vaimo oli ulkomaan kansalainen ja mies Suomen kansalainen. Yleisin yhdistelmä ulkomaalaisten perheissä on edelleen suomalainen mies ja ulkomaalainen vaimo ja toiseksi yleisin yhdistelmä on ulkomaalainen mies ja suomalainen vaimo (kuvio 3). Tässä ei tehdä eroa avio- ja avoliittojen välille.

Kokonaan ulkomaalaisia perheitä eli sellaisia, joissa ainoa vanhempi tai molemmat puoliset ovat ulkomaisten kansalaisia, on 27 700. Suurin ryhmä ovat Venäjän kansalaisten perheet. Suomessa oli vuoden 2011 lopussa 5 600 perhettä, joissa molemmat puoliset tai ainoa vanhempi oli Venäjän kansalainen. Venäjän kansalaisten perheiden määrä kasvoi noin 200:lla vuoden 2011 aikana.

Kokonaan virolaisia perheitä oli 5 700, joista kolmasosa on äitien ja lasten perheitä. Virolaisperheiden määrä on lisääntynyt edellisestä vuodesta 900 perheellä.

Kahden Somalian kansalaisen tai yhden vanhemman somalialaisia perheitä oli noin 1 000. Näiden perheiden määrä on kasvanut edellisestä vuodesta noin sadalla. Somalian kansalaisten perheistä noin puolet on äidin ja lasten perheitä. Monet aikoinaan Somaliasta muuttaneet ovat olleet Suomessa jo niin kauan, että he ovat saaneet Suomen kansalaisuuden. Henkilöiden äidinkielestä päätellen kahden puolison tai yhden vanhemman alkujaan somalialaisia perheitä olisi 2 000.

Kuvio 3. Ulkomaisten kansalaisten perheet 1990, 2001 ja 2011

2.3 Miehillä naisia useammin ulkomailla syntynyt puoliso

Parhaan käsityksen suomalaisten ulkomaalaisista puolisoista saa tarkastelemalla puolisoitten syntymämaita. On tosin muistettava, että alkuperäisiäkin Suomen kansalaisia on syntynyt jonkin verran ulkomailla. Suomessa syntyneillä miehillä on 34 300 ulkomailla syntynyttä puolisoa. Määrä on kasvanut edellisestä vuodesta 1 500 hengellä.

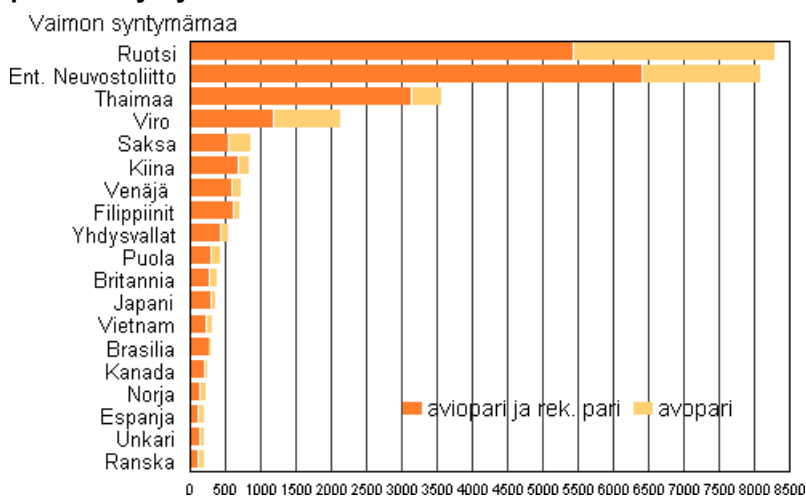
Suomessa syntyneillä naisilla on 29 600 ulkomailla syntynyttä puolisoa, määrä on kasvanut 1 200 hengellä. Nykyään miehillä on useammin ulkomaalaistaustainen puoliso kuin naisilla.

Suomalaisten miesten ja naisten ulkomailla syntyneet puoliset ovat lähtöisin eri maista. Miesten puoliset ovat lähinnä naapurimaissa syntyneitä, niin lännessä, idässä kuin etelässäkin. Entisen Neuvostoliiton alueella syntyneitä ei voida erotella virolaisiksi tai venäläisiksi (tai muissa entisissä neuvostotasavalloissa syntyneiksi), koska virolaisillakin on syntymämaana usein Neuvostoliitto ja suuri osa sieltä tulleista

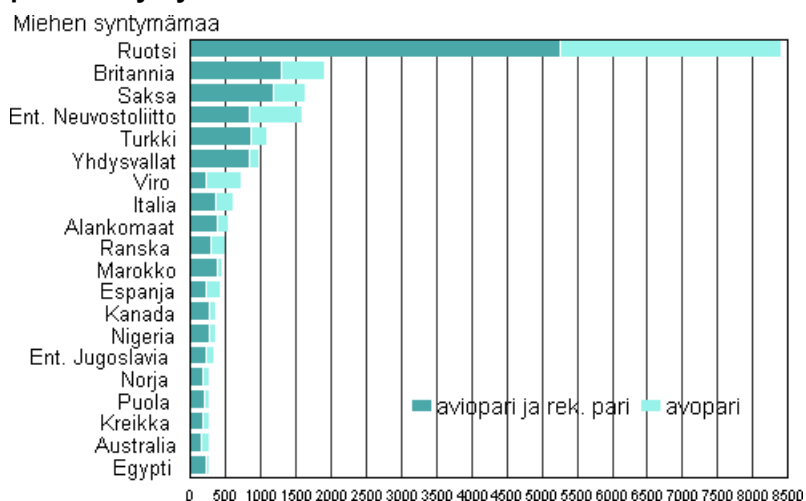
puolisoista on muuttanut Suomeen jo ennen Neuvostoliiton hajoamista. Suomalaismiehillä on entisessä Neuvostoliitossa, Venäjällä tai Virossa syntyneitä puolisoja 11 000, Ruotsissa syntyneitä puolisoja on 8 300. Thaimaassa syntyneitä puolisoita on 3 600, määrä on lisääntynyt 300:lla viime vuodesta. Sitten tulevat Saksa, Kiina, Filippiinit, Yhdysvallat, Puola ja Britannia.

Naisten ulkomailla syntyneet puoliset ovat useammista eri maista kuin miesten puoliset. Ruotsissa syntyneiden puolisoiden jälkeen, joita on 8 400, naisillakin on eniten entisen Neuvostoliiton alueella syntyneitä puolisoita. Entisessä Neuvostoliitossa, Venäjällä ja Virossa syntyneitä miehiä on 2 400, mikä on 159 enemmän kuin edeltävänä vuonna. Seuraavaksi useimmin suomalaisnaisten ulkomailla syntyneet puoliset ovat Britannia, Saksasta, Turkista ja Yhdysvalloista. Kaiken kaikkiaan maita, joissa on syntynyt vähintään sadan suomalaisnaisen puoliso, on 44, miehillä vastaava luku on 34.

Kuvio 4A. Suomessa syntyneiden miesten ulkomailla syntyneet puoliset syntymämaan mukaan 2011

Kuvio 4B. Suomessa syntyneiden naisten ulkomailla syntyneet puoliset syntymämaan mukaan 2011

3. Lapsiperheiden määrä pienenee tasaisesti

Suomessa oli vuoden 2011 lopussa 581 000 lapsiperhettä. Lapsiperheessä asuu kotona vähintään yksi alle 18-vuotias lapsi. Lapsiperheitä on 40 prosenttia kaikista perheistä. Lapsiperheiden osuus on viime vuodet olleet tasaisessa laskussa. Lapsiperheissä asuu vanhemmatkin sisarukset mukaan lukien 40 prosenttia väestöstä.

Lapsiperheiden määrä on vähentynyt edellisestä vuodesta 1 800 perheellä. Vähennyksen määrä on sama kuin edellisenä vuonna. Lapsiperheiden määrä vähenee, koska esikoistaan odottavien perheiden ikäluokat ovat pienempiä kuin kuopuksensa täysi-ikäisyyttä juhlivat ikäluokat. Myös yhä useammat naiset jäävät lapsettomiksi tahtoen tai tahtomattaan. Esimerkiksi 35-vuotiaista, vuonna 1976 syntyneistä, naisista on nyt lapsettomia 27 prosenttia. Osuus on sama kuin vuonna 1974 syntyneistä naisista edellisenä vuonna. Vuonna 1990 lapsettomia 35-vuotiaista oli 19 prosenttia. (Väestörakenne 1990 ja 2011)

Sellaisten lapsiperheiden määrä, joissa on alle 7-vuotiaita lapsia, lisääntyi jo seitsemäntenä vuotena peräkkäin. Vuonna 2011 tällaisten perheiden määrä kasvoi 1 400:lla. Tämä johtuu luonnollisesti siitä, että syntyneiden lasten määrä on 2000-luvun alkuvuosina lisääntynyt.

Taulukko 5. Lapsiperheet tyypeittäin 1950–2011

Vuosi	Yhteensä	Aviopari ja lapsia	Avopari ja lapsia	Äiti ja lapsia	Isä ja lapsia	Rekisteröity pari ja lapsia	Henkilöitä lapsiperheissa	Alle 18-v. lapsia	Lapsiperheitä kaikista, %	Lapsiperheväestö, %
1950	599 329	515 115	..	74 319	9 895	..	..	1 341 330	64	..
1960	678 046	601 542	..	67 381	9 123	..	..	1 536 464	65	..
1970 ¹⁾	677 035	602 076	5 800	61 173	7 986	..	..	1 345 089	59	..
1980 ²⁾	688 732	572 142	32 100	74 839	9 651	..	..	1 163 926	54	..
1990	640 637	490 999	59 900	78 948	10 790	..	2 437 592	1 135 686	47	49
2000	612 627	398 892	95 120	103 984	14 631	..	2 317 291	1 116 687	44	45
2005	591 528	368 553	104 782	103 044	15 063	86	2 232 613	1 084 865	42	43
2006	589 448	365 326	106 422	102 469	15 111	120	2 223 718	1 080 728	41	42
2007	587 767	362 884	107 290	102 156	15 291	146	2 216 526	1 076 522	41	42
2008	585 224	360 904	107 034	101 717	15 382	187	2 206 209	1 071 800	41	41
2009	584 172	358 871	107 377	102 146	15 549	229	2 200 603	1 068 554	40	41
2010	582 360	356 943	107 368	101 946	15 836	267	2 200 603	1 068 554	40	41
2011	580 547	354 567	107 738	101 963	15 940	339	2 185 130	1 061 710	40	40
%										
1950	100,0	85,9	..	12,4	1,7	..	..	..	..	..
1960	100,0	88,7	..	9,9	1,3	..	..	..	..	..
1970	100,0	88,9	0,9	9,0	1,2	..	..	..	..	..
1980	100,0	83,1	4,7	10,9	1,4	..	..	..	..	..
1990	100,0	76,6	9,4	12,3	1,7	..	..	..	..	..
2000	100,0	65,1	15,5	17,0	2,4	..	..	..	..	..
2005	100,0	62,3	17,7	17,4	2,5	0,0	..	..	..	..
2006	100,0	62,0	18,1	17,4	2,6	0,0	..	..	..	..
2007	100,0	61,7	18,3	17,4	2,6	0,0	..	..	..	..
2008	100,0	61,7	18,3	17,4	2,6	0,0	..	..	..	..
2009	100,0	61,4	18,4	17,5	2,7	0,0	..	..	..	..
2010	100,0	61,3	18,4	17,5	2,7	0,0	..	..	..	..
2011	100,0	61,1	18,6	17,6	2,7	0,1	..	..	..	..

1) Väestölaskennan perhetyyppijakauma korjattu haastattelututkimusten perusteella (Aromaa, Cantell & Jaakkola: Avoliitto, Oikeuspoliittinen tutkimuslaitos 49, Helsinki 1981).

2) Väestölaskennan perhetyyppijakaumaa korjattu vuosien 1981 rekisteripohjaisella perhe- ja avopariaineistolla.

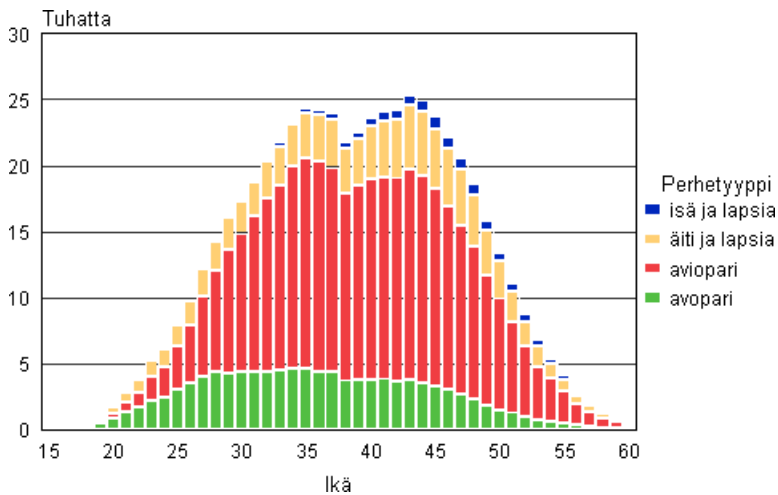
3.1 Lapsiperheistä 61 prosenttia on avioparin perheitä

Yleisin lapsiperhe on edelleenkin avioparin perhe. Aviopari on huoltajana 61 prosentissa lapsiperheistä. Tämä tosin on lapsiperhemuoto, jonka määrä ja suhteellinen osuus ovat jatkuvasti pienentyneet, mutta silti sen vallitsevaa asemaa eivät muut perhemallit uhkaa vielä vuosikausiin. Kaikkien muiden lapsiperhetyyppien määrät kasvoivat vuoden aikana. Vuoden 2011 lopussa Suomessa oli 107 700 avoparien lapsiperhettä, mikä on 19 prosenttia lapsiperheistä.

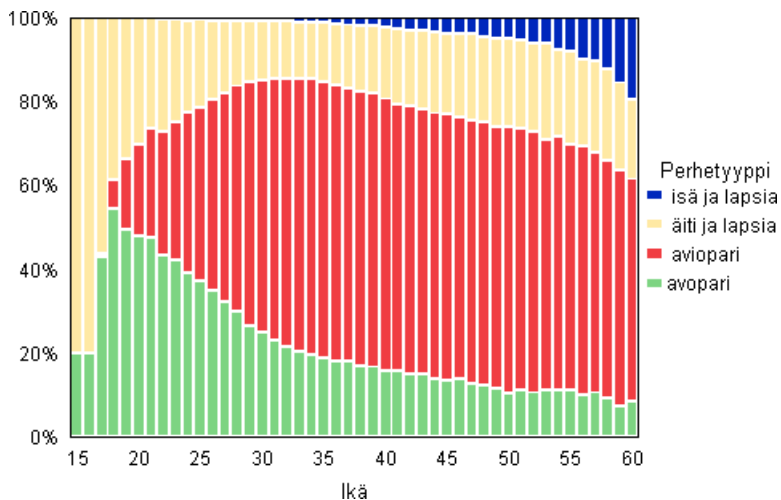
Nykyään 54 prosenttia esikoisista syntyy avioliiton ulkopuolella. Osuus on pysynyt lähes ennallaan vuodesta 1999 lähtien. Kaikista vuonna 2011 syntyneistä lapsista avioliiton ulkopuolella syntyneiden osuus on 41 prosenttia (Väestömuutokset 2011).

Niiden lapsiperheiden, joissa on äiti ja lapsia, määrä (102 000) on kasvanut edellisestä vuodesta hieman. Näiden perheiden osuus lapsiperheistä on kuitenkin pysynyt samalla tasolla. Yhden vanhemman perheitä (äiti ja lapsia tai isä ja lapsia) on edelleen viidennes lapsiperheistä. Sellaiset lapsiperheet, joissa asuu vakituisesti isä ja lapsia, ovat edelleen melko harvinaisia. Niitä on vain 15 900. Vielä harvinaisempia ovat rekisteröidyn parin ja alle 18-vuotiaiden lasten muodostamat perheet, joita on noin 300.

Kuvio 5A. Lapsiperheet tyypeittäin äidin/ksinhuoltajaisän iän mukaan 2011

Kuvio 5B. Lapsiperheet tyypeittäin äidin/ksinhuoltajaisän iän mukaan 2011, suhteellinen jakauma

3.2 Yhdeksän prosenttia lapsiperheistä on uusperheitä

Uusperheellä tarkoitetaan perhettä, jossa on alle 18-vuotias vain toisen puolison lapsi, eli lapsi on tavallaan saanut uuden sosiaalisen vanhemman. Arkikielessä kuulee käsitettä käytettävän väljemmin: erilaisista erojen seurauksena syntyneistä viikonloppuperheistä puhutaan uusperheinä. Perhetilastot joudutaan kuitenkin tekemään lapsen vakinaisen asuinpaikan mukaan. Samaa lasta ei voida tilastoida kahteen perheeseen. Eronneet isät ja äidit, joiden luona on lapsia vain viikonloppuisin ja lomalla, jäävät perhetilaston ulkopuolelle, elleivät ole perustaneet uutta perhettä.

Uusperheitä on yhdeksän prosenttia (53 000 perhettä) kaikista lapsiperheistä. Uusperheiden määrä on kasvanut hitaasti siitä lähtien kun niistä vuonna 1990 tehtiin ensimmäiset tilastot. Vuonna 2011 määrä kasvoi lähes sadalla perheellä.

Puolet uusperheen vanhemmista on naimisissa keskenään ja puolet avoliitossa. Yleensä uusperheen lapsi on äidin lapsi, joka on saanut uuden sosiaalisen isän. Jos perheeseen on syntynyt yhteinenkin lapsi, ovat vanhemmat tavallisimmin menneet naimisiin, mutta muuten uudet puoliset asuvat enimmäkseen avoliitossa. Perheet, joissa asuu vakituisesti "sinun, minun ja meidän lapsia" ovat edelleen harvinaisuuksia, tällaisia perheitä on 768.

Taulukko 6. Uusperheet 1990–2011

Vuosi	Yhteensä	Aviopari	Avopari	Uusperheiden osuus lapsiperheistä, %	Äidin lapset	Isän lapset	Yhteiset lapset	Alle 18-v. lapsia uusperheissä	Ei yhteisten lasten osuus kaikista lapsista, %	Uusperheiden alle 18-v. lasten osuus kaikista lapsista, %
1990	44 426	21 808	22 618	6,9	50 713	7 443	30 089	88 245	5,1	7,8
1995	42 460	19 197	23 263	6,6	50 322	7 637	29 242	87 201	5,0	7,6
2000	47 288	21 315	25 973	7,7	58 550	8 541	30 931	98 022	6,0	8,8
2001	48 359	21 846	26 513	8,0	60 272	8 916	31 086	100 274	6,3	9,1
2002	49 294	22 431	26 863	8,2	61 816	9 120	31 226	102 162	6,5	9,3
2003	49 944	22 888	27 056	8,4	63 071	9 198	31 565	103 834	6,6	9,5
2004	50 867	23 872	26 995	8,6	64 503	9 366	32 040	105 909	6,8	9,7
2005	52 204	24 722	27 482	8,8	66 228	9 746	32 465	108 439	7,0	10,0
2006	52 920	25 275	27 645	9,0	67 175	10 054	32 817	110 071	7,1	10,2
2007	53 482	25 901	27 581	9,1	67 652	10 254	33 064	110 970	7,2	10,3
2008	53 674	26 415	27 259	9,2	67 463	10 378	33 227	111 068	7,3	10,4
2009	53 584	26 516	27 068	9,2	67 154	10 517	33 016	110 687	7,3	10,4
2010	53 265	26 612	26 653	9,1	66 508	10 417	33 057	109 982	7,2	10,3
2011	53 361	26 698	26 663	9,2	66 423	10 473	33 169	110 065	7,2	10,4

3.3 Viisi prosenttia lapsiperheistä vähintään nelilapsisia

Perheiden lapsimääriä tarkasteltaessa tulee ottaa huomioon perheen elinvaihe. Tilastoissa ovat esimerkiksi yksilapsisina perheet, joilla vasta esikoinen on syntynyt. Samoin yksilapsisina ovat perheet, joilla enää viimeinen lapsi asuu kotona. Perhetilastossa on kuvattu tietyn hetken poikkileikkaustilanne, eli minkä kokoisia perheitä maassa tietyllä hetkellä on, ei sitä, mikä on perheen lopullinen lapsiluku. Näin ollen eri ajankohtia on vaikea vertailla väestön ikärakenteen epätasaisuuden vuoksi.

Selvin muutos perheiden lapsimäärissä pitkällä aikavälillä on vähintään nelilapsisten perheiden määrän ja suhteellisen osuuden putoaminen sodan jälkeisistä ajoista (taulukko 7). 1980-luvun puolenvälin jälkeen näiden isojen perheiden määrä alkoi nousta, mutta nousu hiipui 2000-luvulle tultaessa. Viime vuosikymmenen ajan määrä on pysynyt melko vakaana. Kun samaan aikaan yksi- ja kaksilapsisten lapsiperheiden määrät ovat vähentyneet, niin vähintään nelilapsisten lapsiperheiden suhteellinen osuus on

suurentunut viiden prosentin tuntumaan. Vähintään nelilapsisten perheiden määrä on viime vuodesta kasvanut lähes 200:lla.

Lapsimäärätilaston kärkisijalla on perhe, jossa asui vuoden 2011 lopussa 15 alaikäistä lasta. Kaikki kotona asuvat lapset mukaan lukien Suomen suurimmat perheet ovat myös 15-lapsisia.

Taulukko 7. Lapsiperheiden lapsiluku 1950–2011

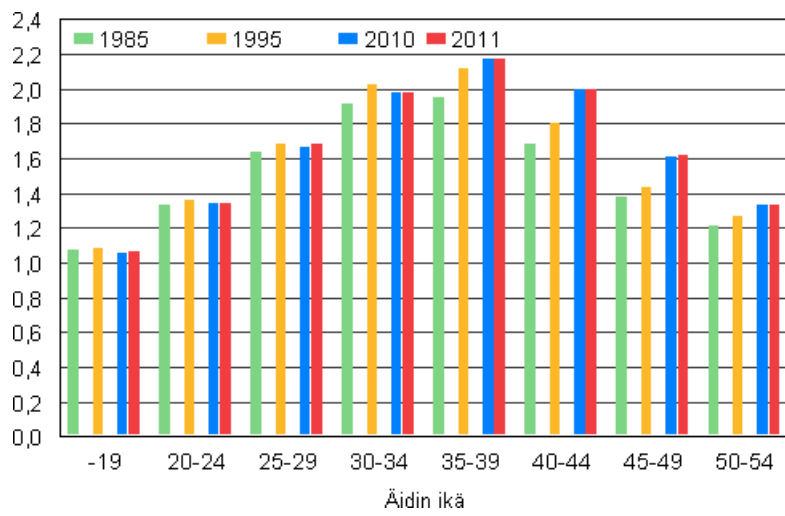
Vuosi	Perheitä yhteensä	Perheiden lapsiluku				Alle 18-v. lapsia keskimäärin
		1	2	3	4-	
1950	599 329	234 682	173 092	95 100	96 455	2,24
1960	678 046	253 285	202 408	112 446	109 907	2,27
1970	677 035	287 649	222 276	100 358	66 752	1,99
1980	688 732	333 812	264 944	70 100	19 876	1,69
1990	640 637	286 549	250 317	81 163	22 608	1,77
2000	612 627	268 369	230 758	85 025	28 475	1,82
2005	591 528	255 549	225 879	81 775	28 325	1,83
2008	585 224	253 841	224 508	78 550	28 325	1,83
2009	584 172	254 457	223 777	77 528	28 410	1,83
2010	582 360	254 551	222 596	76 860	28 353	1,83
2011	580 547	253 995	221 643	76 367	28 542	1,83
%						
1950	100,0	39,2	28,9	15,9	16,1	..
1960	100,0	37,4	29,9	16,6	16,2	..
1970	100,0	42,5	32,8	14,8	9,9	..
1980	100,0	48,5	38,5	10,2	2,9	..
1990	100,0	44,7	39,1	12,7	3,5	..
2000	100,0	43,8	37,7	13,9	4,6	..
2005	100,0	43,2	38,2	13,8	4,8	..
2008	100,0	43,4	38,4	13,4	4,8	..
2009	100,0	43,6	38,3	13,3	4,9	..
2010	100,0	43,7	38,2	13,2	4,9	..
2011	100,0	43,8	38,2	13,2	4,9	..

Lapsiperheen keskimääräistä lapsilukua ei voi suoraan vertailla eri ajankohtina, koska eri perhevaiheessa olevien ikäluokkien suuruudet vaihtelevat. Luvut tulisi ikävakioida. Sekään ei anna suoraan aivan yksiselitteistä tietoa, sillä synnytysikä on kohonnut jatkuvasti. Siten esimerkiksi vuoden 1985 nuorimpia ikäluokkia ei voi suoraan verrata nykyisiin nuoriin ikäluokkiin, sillä nythän jo ensisynnyttäjät ovat keskimäärin kaksi vuotta vanhempia kuin silloin. 1990-luvulta lähtien lapsiperheiden keskimääräinen lapsiluku on kuitenkin pysynyt tasaisena.

Viime aikojen kehitys tulee esiin kuviossa 6, jossa on äidin ikäryhmittäin laskettu keskimääräinen alaikäisten kotona asuvien lasten määrä. Synnyttäjien vanheneminen näkyy siten, että yli 40-vuotiailla äideillä on lähes saman verran lapsia kussakin ikäryhmässä kuin edellisenä vuonna ja selkeästi enemmän kuin vuonna 1995. Alle 35-vuotiailla äideillä on puolestaan lähes saman verran lapsia kuin edellisenä vuonna.

Kuvio 6. Lapsiperheiden keskimääräinen lapsiluku äidin iän mukaan 1985, 1995, 2010 ja 2011

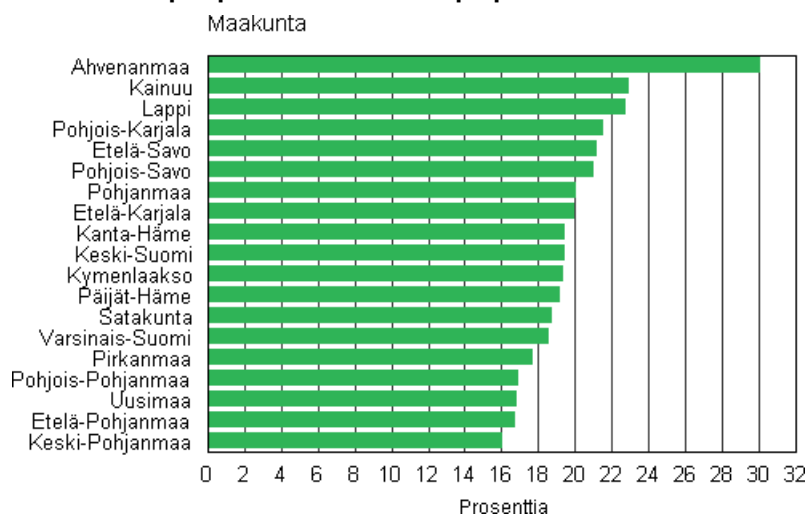
4. Alueelliset erot lapsiperheiden yleisyydessä ovat pieniä

4.1 Avoparien osuus suurin Ahvenanmaalla, Kainuussa ja Lapissa

Aviopariperhe on tavallisin lapsiperhetyyppi kaikissa maakunnissa, vaikka selviä erojakin on havaittavissa. Eroihin vaikuttavat avopari- ja yhden vanhemman perheiden yleisyys maakunnissa. Ahvenanmaalla, Kainuussa ja Lapissa on suhteellisesti eniten avopareja. Keski-Pohjanmaalla aviopariperheiden osuus on maan pienin.

Ahvenanmaalla 30 prosenttia lapsiperheistä on avoparien perheitä, Kainuussa ja Lapissa 23 prosenttia. 14 maakunnassa avoparien osuus on maan keskimääräistä tasoa korkeampi, viidessä matalampi (kuvio 7).

Kuvio 7. Aviopariperheiden osuus lapsiperheistä maakunnittain 2011

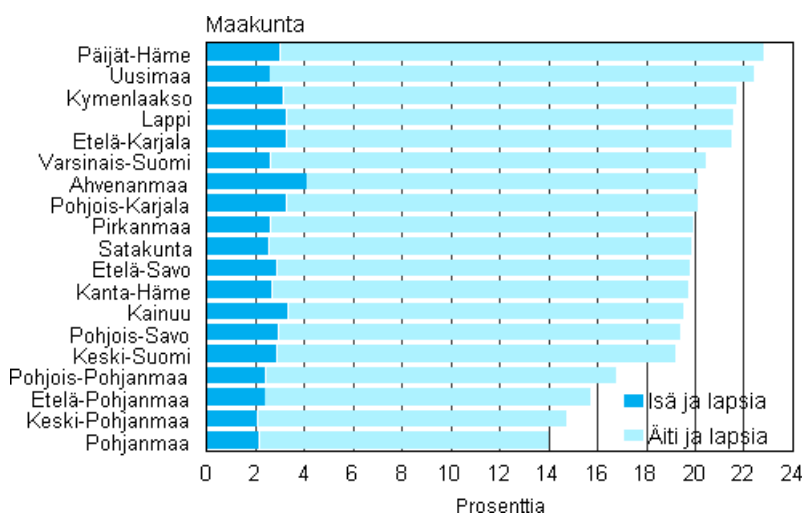

Kuntatasolla tarkastellen Ahvenanmaan kunnat sijoittuvat avioparien yleisyydessä kärkipäähän. Manner-Suomen kunnista kärjessä on Keski-Suomen Luhanka 36 prosentin osuudellaan. Savukosken lapsiperheistä 33 prosenttia on avioparien perheitä. Närpiössä ja Suomenniemellä avioparien osuus lapsiperheistä on 31 prosenttia, Pelkosenniemellä sekä Suomussalmella 30 prosenttia. Manner-Suomessa suhteellisesti vähiten avioparien lapsiperheitä on Luodon kunnassa, seitsemän prosenttia.

4.2 Yhden vanhemman lapsiperheitä eniten Päijät-Hämeessä, vähiten Pohjanmaalla

Yhden vanhemman lapsiperheiden yleisyydessä on myös selvää alueittaista vaihtelua. Maakuntien luvuissa Pohjanmaan maakunnat poikkeavat muista maakunnista perinteisen perheen suuntaan (kuvio 8). Yhden vanhemman perheitä on siellä vähiten. Eniten yhden vanhemman lapsiperheitä on Päijät-Hämeessä (23 %) ja Uudellamaalla (22 %). Päijät-Hämeessä osuus on korkea Lahden ja Uudellamaalla Helsingin ansiosta.

Kuvio 8. Yhden vanhemman perheiden osuus lapsiperheistä maakunnittain 2011

Maakuntien välinen vaihtelu yhden vanhemman lapsiperheiden osuudessa johtuu äiti ja lapsia -perheiden erilaisista osuuksista. Isä ja lapsia -perheiden osuus lapsiperheistä on kaikissa maakunnissa 2–3 prosenttia lukuun ottamatta Ahvenanmaata, jossa osuus on noussut 4 prosenttiin.

Kuntatasolla yhden vanhemman lapsiperheitä on suhteellisesti eniten Manner-Suomen kunnista Utsjoella (29 %), Helsingissä ja Hartolassa (28 %) sekä Turussa ja Kemissä (27 %). Ahvenanmaalta löytyvät koko Suomen korkeimmat prosenttiosuudet (Sottunga 40 %, Kökar 33 % ja Maarianhamina 28 %), mutta Sottungan ja Kökarin kohdalla on huomattava, että näin pienissä kunnissa jo muutaman perheen tyyppin muutos saattaa muuttaa prosenttiosuuksia paljon.

Suhteellisesti vähiten yhden vanhemman lapsiperheitä on Manner-Suomessa Luodossa (4 %) sekä Pedersöressä ja Yli-Iin kunnassa (6 %), Ahvenanmaalla taas Vårdössä (4 %).

Luotoa voitaneen pitää Suomen perherakenteeltaan perinteisimpänä kuntana, koska siellä yhden vanhemman lapsiperheiden osuus on maan pienin ja vastaavasti avioparien suurin. Lisäksi lapsiperheen keskimääräinen kotona asuvien alaikäisten määrä on Luodossa 2,71, maan seitsemänneksi korkein. Korkeimmat luvut ovat Yli-Iissä (2,88), Sievissä (2,81) ja Perhossa (2,80). Koko maan keskiarvo on 1,83.

Yhden vanhemman lapsiperheiden isien ja äitien yleisin siviilisääty on eronnut, isistä 53 prosenttia ja äideistä 44 prosenttia on eronneita. Leskiä on miehistä vain viisi prosenttia, naisista ainoastaan kolme prosenttia. Avoliittojen purkautumiset ovat lisänneet naimattomien määrää yhden vanhemman lapsiperheissä. Jo 41 prosenttia äiti ja lapsia -perheiden äideistä on naimattomia, isä ja lapsia -perheiden isistä 27 prosenttia (taulukko 3, luku 1).

5. Lapsista 66 prosenttia asuu avioparien perheissä

Lapsiperheitä voidaan tarkastella myös pitämällä yksikkönä perheen sijasta lasta. Tulokset ovat tällöin hieman erilaisia. Esimerkiksi 61 prosenttia lapsiperheistä oli avioparien perheitä, mutta 66 prosenttia lapsista asuu avioparien perheissä, koska niissä on keskimäärin enemmän lapsia kuin avoparien ja yhden vanhemman perheissä. Kahden vanhemman perheessä (eli kun lukuun lisätään avoparien ja rekisteröityjen parien lapset) asuu 83 prosenttia alaikäisistä lapsista kuten edellisenäkin vuonna.

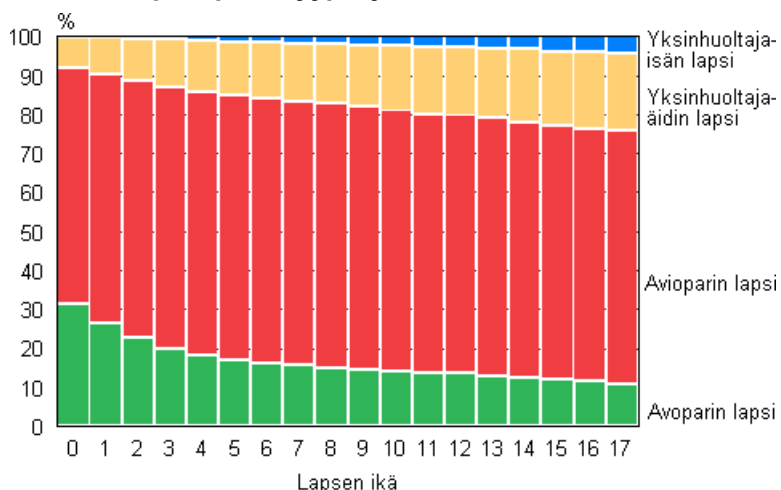
Taulukko 8. Alle 18-vuotiaat lapset perhetyypeittäin 1985–2011

Vuosi	Yhteensä	Aviopari	Rekisteröity parisuhde	Avopari	Äiti	Isä
1985	1 136 027	959 580	..	61 386	102 413	12 648
1990	1 135 686	916 855	..	91 164	113 184	14 483
1995	1 150 562	858 255	..	125 222	148 706	18 379
2000	1 116 687	777 447	..	156 411	162 544	20 285
2005	1 084 865	727 638	131	172 898	162 875	21 323
2006	1 080 728	721 911	183	175 516	161 834	21 284
2007	1 076 522	716 804	216	176 801	161 184	21 517
2008	1 071 800	713 202	277	175 986	160 730	21 605
2009	1 068 554	708 684	331	175 951	161 755	21 833
2009	1 068 554	708 684	331	175 951	161 755	21 833
2010	1 064 470	704 953	397	175 563	161 427	22 130
2011	1 061 710	701 396	500	175 981	161 575	22 258
Prosenttia						
1985	100,0	84,5	..	5,4	9,0	1,1
1990	100,0	80,7	..	7,9	10,0	1,3
1995	100,0	74,6	..	10,9	12,9	1,6
2000	100,0	69,6	..	14,0	14,6	1,8
2005	100,0	67,1	0,0	15,9	15,0	2,0
2006	100,0	66,8	0,0	16,2	15,0	2,0
2007	100,0	66,6	0,0	16,4	15,0	2,0
2008	100,0	66,5	0,0	16,4	15,0	2,0
2009	100,0	66,3	0,0	16,5	15,1	2,0
2010	100,0	66,2	0,0	16,5	15,2	2,1
2011	100,0	66,1	0,0	16,6	15,2	2,1

Alle vuoden ikäisistä vauvoista 92 prosenttia asuu kummankin vanhemmansa kanssa, 8 prosenttia yksinhuoltajaäidin kanssa (kuviokuva 9). Ensin mainittu prosenttiosuus on noussut yhdessätoista vuodessa vain prosenttiyksikön, jälkimmäinen on pysynyt ennallaan.

Isän tai äidin kanssa asuvien lasten osuus nousee iän myötä. 17-vuotiaista lapsista viidennes asuu vain äidin kanssa, vuosikymmen sitten 17 prosenttia. Vastaavasti neljä prosenttia asui vain isän kanssa, mikä on sama prosenttiosuus kuin vuosikymmen aiemmin.

Kuvio 9. Lapset perhetyypin ja iän mukaan 2011

5.1 Kolmannes lapsista elää ainakin kahden sisaruksensa kanssa

Vaikka 44 prosenttia lapsiperheistä oli vuoden 2011 lopussa yksilapsisia, perheiden lapsista oli samanaikaisesti ainoita lapsia vain 24 prosenttia. Näistä lapsista useilla ainoana lapsena olo on vain tilapäistä, sillä osa tulee saamaan sisaruksen myöhemmin. Osalla vanhempi sisarus on jo täyttänyt 18 vuotta tai muuttanut pois kotoa.

Vuoden 2011 lopussa 42 prosenttia lapsista eli yhden sisaruksen kanssa ja peräti 34 prosentilla lapsista oli ainakin kaksi sisarusta kotonaan. Vuonna 1985 vain 27 prosentilla lapsista oli vähintään kaksi sisarusta kotona.

Taulukko 9. Lapset perheen alaikäisten lasten määrän mukaan 1985–2011

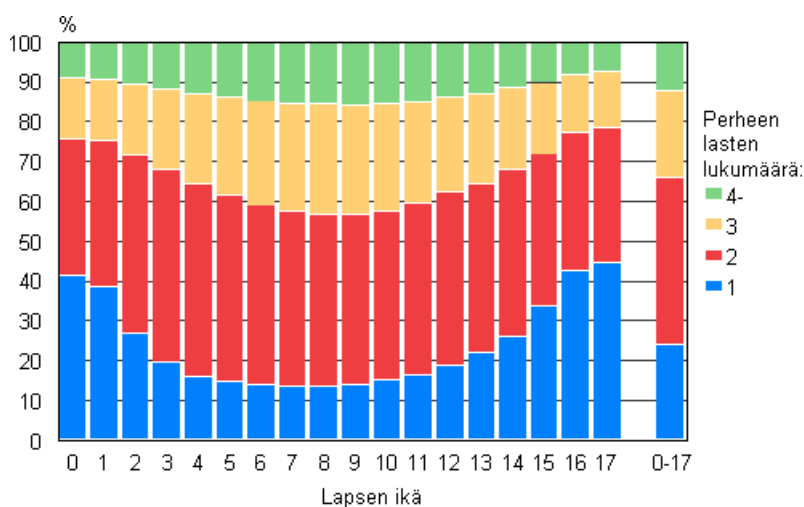
Vuosi	Yhteensä	Perheen alaikäisten lasten määrä			
		1	2	3	4-
1985	1 136 027	306 784	518 206	221 211	89 826
1990	1 135 751	286 529	500 680	243 504	105 038
1995	1 150 562	284 915	484 092	257 283	124 272
2000	1 116 687	268 369	461 516	255 075	131 727
2005	1 084 865	255 549	451 758	245 325	132 233
2006	1 080 728	254 705	451 428	242 382	132 213
2007	1 076 522	254 832	450 088	238 782	132 820
2008	1 071 800	253 841	449 016	235 650	133 293
2009	1 068 554	254 457	447 554	232 584	133 959
2010	1 064 470	254 551	445 192	230 580	134 147
2011	1 061 710	253 995	443 286	229 101	135 328
Prosenttia					
1985	100,0	27,0	45,6	19,5	7,9
1990	100,0	25,2	44,1	21,4	9,2
1995	100,0	24,8	42,1	22,4	10,8
2000	100,0	24,0	41,3	22,8	11,8
2005	100,0	23,6	41,6	22,6	12,2
2006	100,0	23,6	41,8	22,4	12,2
2007	100,0	23,7	41,8	22,2	12,3
2008	100,0	23,7	41,9	22,0	12,4
2009	100,0	23,8	41,9	21,8	12,5
2010	100,0	23,9	41,8	21,7	12,6
2011	100,0	23,9	41,8	21,6	12,7

Perhetilastojen poikkileikkauksellisuus havainnollistuu kuviossa 10. Siinä on perheiden lapset iän ja perheen lapsiluvun mukaan. Tässä ainoita lapsia määriteltäessä on otettu huomioon perheen kotona asuvat alle 18-vuotiaat lapset. Alle vuoden ikäisistä ainoita lapsia on 41 prosenttia, eli he ovat perheidensä esikoisia. Alhaisimmillaan ainoiden lasten osuus ikäluokasta on 7–8-vuotiailla: heistä 13 prosenttia on ainoita lapsia.

Esikoisen ollessa noin 7-vuotias ilmeisesti perheeseen on jo viimeistään syntynyt toinenkin lapsi. Toisaalta vanhempi sisarus on harvemmin täyttänyt 18 vuotta. Kun voidaan olettaa, että osalle 7-vuotiaista syntyy vielä sisarus ja osalla on jo kotoa lähtenyt sisarus, voidaan päätellä, että noin 10 prosenttia lapsista jää lopullisesti ainokaiseksi. Samaan tulokseen päädytään tarkastelemalla koko maan naisten lapsimääriä synnytettyjen lasten määrän mukaan.

Kuviosta 10 näkyy, että 8–9-vuotiailla perhe on suurimmillaan. Tämän ikäisistä 44 prosenttia asuu perheissä, joissa on vähintään kolme alaikäistä lasta. Osuus on yhtä suuri kuin edellisenäkin vuonna.

Kuvio 10. Lapset iän ja perheen alle 18-vuotiaiden lasten lukumäärän mukaan 2011

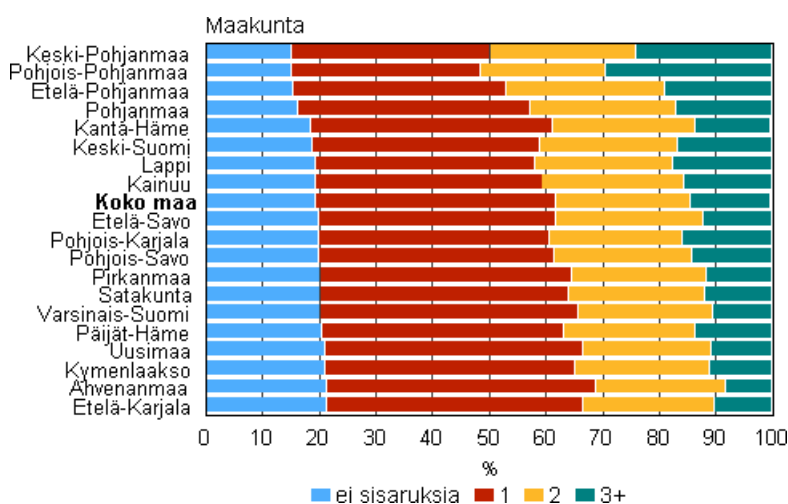

5.2 Etelä-Karjalassa ja Ahvenanmaalla eniten ilman sisaruksia asuvia

Sisarusten määrissä on eroja myös alueittain. Alueilla joissa perheet ovat suurempia, useiden sisarusten kanssa asuvien lasten osuus on myös luonnollisesti suurempi kuin pienten perheiden alueilla. Pohjois-Pohjanmaalla ja Keski-Pohjanmaalla yli 20 prosentilla lapsista on kolme tai enemmän kotona asuvaa alle 18-vuotiasta sisarusta. Sen sijaan Kymenlaaksossa, Uudellamaalla, Etelä-Karjalassa, Varsinais-Suomessa ja Ahvenanmaalla yli kolmen sisaruksen kanssa elävien lasten osuus on alle 10 prosenttia.

Pohjois- ja Keski-Pohjanmaalla on toisaalta myös pienimmät ilman sisaruksia elävien lasten osuudet – alle 20 prosenttia molemmissa. Kymenlaaksossa, Uudellamaalla, Etelä-Karjalassa ja Ahvenanmaalla useammalla kuin joka neljännellä lapsella ei ole kotona asuvia sisaruksia.

Kuvio 11. Perheen alaikäisten sisarusten määrä maakunnittain 2011

Suomen kunnista suhteellisesti vähiten ilman sisaruksia eläviä lapsia on Yli-Iissä (9 %), Luodossa ja Sievissä (10 %). Suhteellisesti eniten ilman sisaruksia eläviä on Helsingissä, Kolarissa ja Pelkosenniellä (kaikissa 31 %).

Vähintään kolmen sisaruksen kanssa asuvia suurperheiden lapsia on suhteellisesti eniten Merijärvellä (54 %), Yli-Iissä (52 %) ja Lumijoella (51 %). Lisäksi myös Ranualla, Perhossa ja Sievissä yli puolet lapsista asuu vähintään nelilapsisissa perheissä. Lapsia, jotka asuvat vähintään kolmen sisaruksen kanssa, on luonnollisesti suhteellisesti eniten kunnissa, joissa lapsiperheiden koko on suurin (Luku 4.2).

Suhteellisesti vähiten vähintään kolmen sisaruksen kanssa eläviä on Ahvenanmaan Brändössä ja Sottungassa, joissa nelilapsisia perheitä ei ole lainkaan. Seuraavaksi tulevat Hammarland ja Sund (4 %). Manner-Suomessa vähintään kolmen sisaruksen kanssa eläviä on vähiten Taivassalossa (5 %), Naantalissa ja Ristijärvellä (6 %).

5.3 Seitsemän prosenttia lapsista on uusperheen lapsia

Uusperheissä kasvaa kaikkiaan 110 000 alle 18-vuotiasta lasta (10 % kaikista lapsista) kuten edellisenäkin vuonna. Näistä puolisoitten yhteisiä lapsia on 33 200, eli lapsi on syntynyt perheeseen, jossa on ennestään vain äidin ja/tai vain isän lapsia. Uusperheistä 44 prosenttia on sellaisia, että perheeseen on syntynyt myös yhteisiä lapsia. Varsinaisia uusperheen lapsia, eli lapsia, jotka ovat saaneet uuden sosiaalisen vanhemman, on 77 000 (7 % kaikista lapsista). Näistä lapsista 66 400 on äidin perheeseen tuomia lapsia ja 10 500 isän.

5.4 Lapsista 13 prosenttia on ulkomaalaistaustaisia

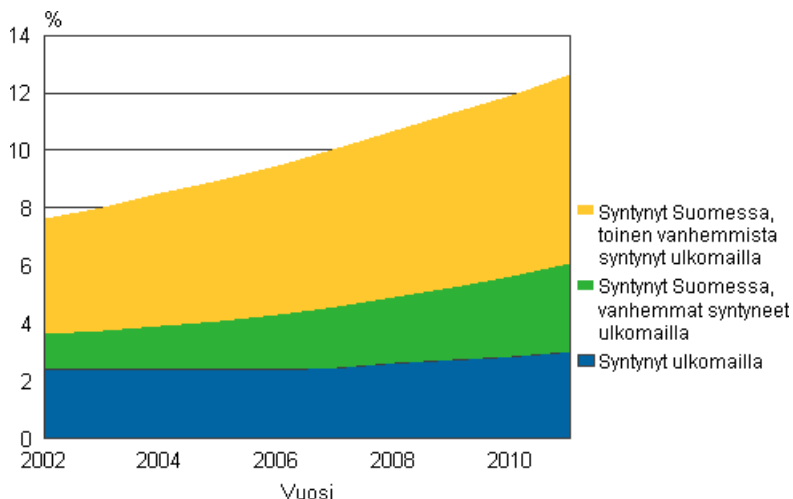
Lasten ulkomaalaistaustaisuutta voidaan tarkastella sen mukaan, ovatko lapset itse syntyneet ulkomailla tai onko vähintään toinen heidän vanhemmistaan syntynyt ulkomailla. Näillä kriteereillä ulkomaalaistaustaisten lasten osuudeksi kaikista lapsista saadaan 13 prosenttia (137 000). Toki on muistettava, että osa ulkomailla syntyneistä lapsista voi olla myös suomalaistaustaisia, esimerkiksi ulkomailla työkomennuksella olevien Suomessa syntyneiden vanhempien lapsia. Tässä tarkastelun kohteena ovat kaikki Suomen väestössä olevat lapset, myös ne, jotka eivät kuulu perheväestöön.

Ulkomaalaistaustaisten lasten osuus on kasvanut tasaisesti 2000-luvulla. Vuoden 2002 lopussa lapsista kahdeksan prosenttia oli sellaisia, jotka olivat syntyneet ulkomailla tai joiden vanhemmista vähintään toinen oli ulkomailla syntynyt.

Vuoden 2011 lopussa lapsista kolme prosenttia oli ulkomailla syntyneitä, mikä on prosenttiyksikkö enemmän kuin vuonna 2002. Lapsia, jotka itse ovat syntyneet Suomessa, mutta joiden kumpikin vanhempi on syntynyt ulkomailla, on myös kolme prosenttia, vuonna 2002 vastaava osuus oli prosentti.

Kuten vuonna 2002, myös vuonna 2011 ulkomaalaistaustaisten lasten joukossa oli eniten niitä lapsia, jotka olivat itse Suomessa syntyneitä, mutta toinen vanhemmista ulkomailla syntynyt (7 %).

Kuvio 12. Ulkomaalaistaustaisten osuus alle 18-vuotiaista 2002–2011

6. Pojista yli puolet asuu kotona 20-vuotiaana

Lasten kotoa lähdöstä on vaikeaa saada tarkkaa kuvaa, koska aikaisemmin opiskelijoita ei otettu vakituisesti asumaan opiskelupaikkakunnille. He olivat virallisesti kirjoilla vanhempiensa luona. Vuoden 1994 kesäkuussa astui voimaan uusi laki, joka oikeuttaa jokaisen valitsemaan virallisen asuinkuntansa. Osa opiskelijoista käyttää tätä oikeutta. Lasten kotoa lähtöä kuvataan seuraavaksi perheessä lapsen asemassa olevien määrällä. Perheen lapsi voi tosin jäädä kotiin asumaan ja tuoda puolison kanssaan asumaan tai saada lapsen, jolloin nuori perheenperustaja ei ole tilastoissa enää vanhempiensa perheessä lapsen asemassa, vaan omassa perheessään aikuisena. Tällainen asumismuoto on tosin erittäin harvinainen Suomessa.

Jo ennen uutta kotikuntalakia vuodesta 1985 vuoteen 1993 lapsen asemassa olevien prosenttiosuus nuorisosta putosi jyrkästi. Myös lain voimaantulon jälkeen heidän osuutensa edelleen laski aina vuoteen 2009 asti. Vuonna 2011 sekä lapsen asemassa olevien määrä että osuus pienenevät uudelleen hieman.

Taulukko 10. Lapsen asemassa olevat 20–24 -vuotiaat nuoret 1985–2011

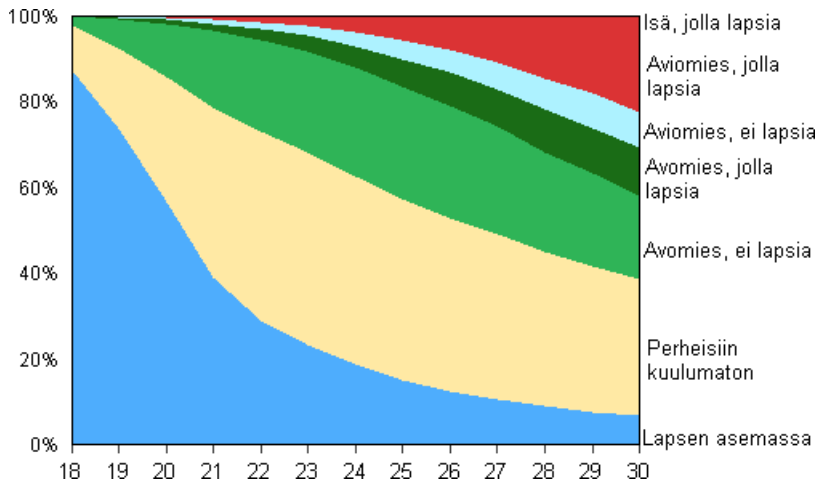
Vuosi	20-24 -vuotiaita			Asuu vanhempiensa luona			Vanhempien luona asuvien osuus kaikista, %		
	Yhteensä	Pojat	Tytöt	Yhteensä	Pojat	Tytöt	Yhteensä	Pojat	Tytöt
1985	377 267	192 738	184 529	203 186	126 280	76 906	53,9	65,5	41,7
1990	343 608	175 039	168 569	165 754	103 971	61 783	48,2	59,4	36,7
1995	305 051	156 008	149 043	126 448	79 642	46 806	41,5	51,0	31,4
2000	327 230	167 084	160 146	109 510	70 895	38 615	33,5	42,4	24,1
2005	333 936	170 710	163 226	96 473	63 875	32 598	28,9	37,4	20,0
2006	332 004	169 860	162 144	91 724	61 060	30 664	27,6	35,9	18,9
2007	327 266	167 344	159 922	88 109	58 520	29 589	26,9	35,0	18,5
2008	325 440	166 488	158 952	86 007	56 819	29 188	26,4	34,1	18,4
2009	324 472	165 988	158 484	85 080	55 871	29 209	26,2	33,7	18,4
2010	327 780	167 817	159 963	85 967	56 185	29 782	26,2	33,5	18,6
2011	332 881	170 256	162 625	85 742	55 810	29 932	25,8	32,8	18,4

Tytöt lähtevät kotoa aikaisemmin kuin pojat. Varusmiespalvelus on osaltaan syynä poikien kotona asumiseen, mutta ero on liian suuri selittyäkseen pelkästään sillä.

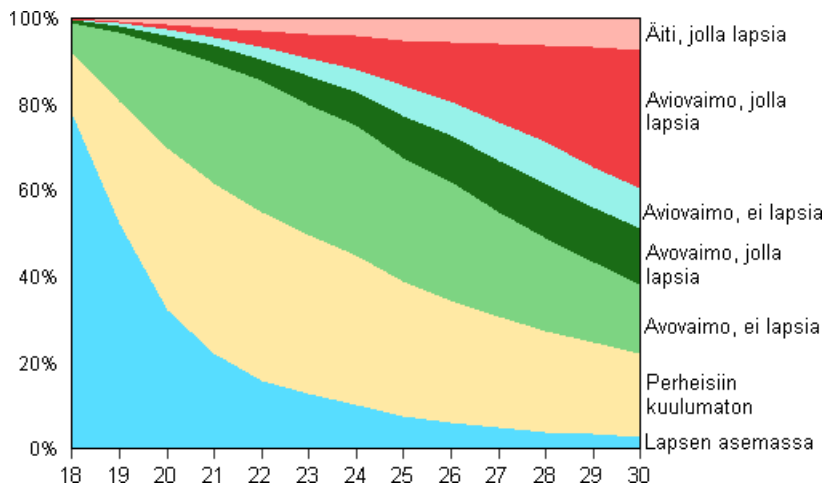
Nykyään jo 68 prosenttia tytöistä on lähtenyt kotoa 20-vuotiaana, pojista 45 prosenttia. Tyttöillä prosenttiosuus on sama kuin edellisellä vuonna, pojilla osuus suureni neljällä prosenttiyksiköllä.

Suomessa on 57 000 henkilöä, jotka ovat täyttäneet 30 vuotta ja ovat perheessään lapsen asemassa. Heistä 44 000 eli 77 prosenttia on miehiä. Tällaisten lapsen asemassa olevien vähintään 30-vuotiaiden henkilöiden määrä on kuitenkin vähentynyt noin tuhannella henkilöllä edellisvuodesta.

Kuvio 13A. 18–30 -vuotiaat miehet perheeseen mukaan 2011

Kuvio 13B. 18–30 -vuotiaat naiset perheeseen mukaan 2011

7. Keski-ikäisinä miehet asuvat naisia useammin yksin

Suomessa oli vuoden 2011 lopussa 2 556 100 asuntokuntaa. Asuntokunnan muodostavat kaikki samassa asunnossa vakituisesti asuvat henkilöt. Laitoksissa vakituisesti asuvat eivät muodosta asuntokuntaa, eikä heitä lasketa asuntoväestöön. Asuntoväestöön ei myöskään lasketa henkilöitä, joiden asunto ei täytä asunnon määritelmää (ks. käsitteet).

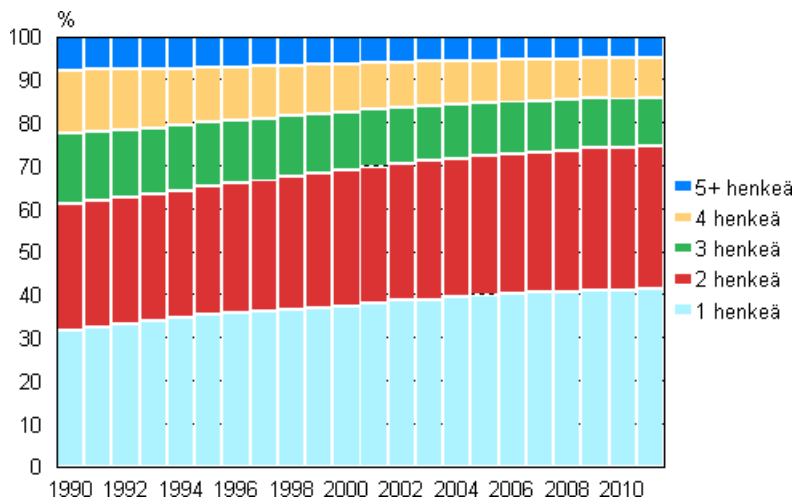
Asuntokuntien määrä on kasvanut 18 900 edellisestä vuodesta. Kasvua on 900 vähemmän kuin edellisenä vuonna. Kuten ennenkin, yhden ja kahden hengen asuntokuntien määrä on lisääntynyt. Vähintään seitsemän hengen asuntokuntien määrä pysyi lähes entisellään. Muiden asuntokuntien määrä on vähentynyt.

Nykyään eniten on yhden hengen asuntokuntia. Vuoden 1975 väestölaskennassa oli vielä eniten kahden hengen asuntokuntia. Jo seuraavassa väestölaskennassa 1980 oli eniten yhden hengen asuntokuntia. Yhden hengen asuntokuntia on 41 prosenttia ja kahden hengen asuntokuntia noin kolmannes kaikista asuntokunnista. Suurempien asuntokuntien osuudeksi jää 26 prosenttia.

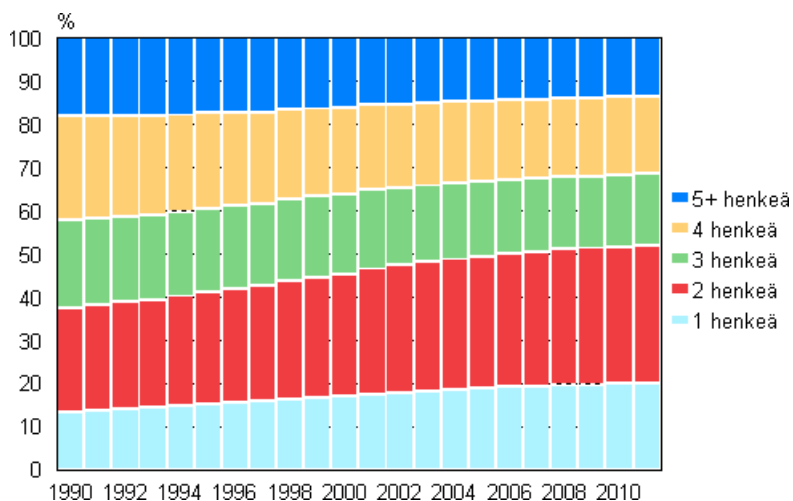
Taulukko 11. Asuntokunnat henkilöluvun mukaan 1960–2011

Vuosi	Asuntokuntia yhteensä	Asuntokunnan henkilöluku							Henkilöitä asuntokunnissa	Asuntokunnan keskikoko
		1	2	3	4	5	6	7+		
1960	1 204 385	188 995	245 921	229 824	211 473	141 526	84 147	102 499	4 396 398	3,34
1970	1 420 723	288 970	323 640	284 336	252 696	140 089	69 293	61 699	4 540 945	2,99
1980	1 781 771	482 476	457 667	345 769	313 626	118 678	40 681	22 874	4 708 299	2,64
1985	1 887 710	532 094	514 825	347 127	324 365	117 290	33 895	18 114	4 839 696	2,56
1990	2 036 732	646 229	597 928	332 295	300 429	112 714	30 596	16 541	4 927 430	2,42
1995	2 180 934	766 636	652 608	323 921	278 102	110 370	31 616	17 681	5 040 600	2,31
2000	2 295 386	856 746	722 437	312 646	254 707	103 339	29 328	16 183	5 081 354	2,21
2005	2 429 500	964 739	789 950	297 276	240 517	96 607	26 202	14 209	5 153 727	2,12
2006	2 453 826	983 626	801 068	294 518	239 413	95 056	25 882	14 263	5 172 922	2,11
2007	2 476 505	999 812	811 596	292 140	239 151	93 746	25 639	14 421	5 195 414	2,10
2008	2 499 332	1 014 974	822 639	290 820	238 628	92 316	25 408	14 547	5 219 284	2,09
2009	2 517 393	1 025 658	830 843	291 056	238 529	91 368	25 327	14 612	5 242 156	2,08
2010	2 537 197	1 040 378	837 234	290 767	238 135	90 845	25 025	14 813	5 264 580	2,07
2011	2 556 068	1 053 070	846 679	289 600	237 202	90 044	24 667	14 806	5 282 429	20,7
Prosenttia										
1960	100,0	15,7	20,4	19,1	17,6	11,8	7,0	8,5	-	-
1970	100,0	20,3	22,8	20,0	17,8	9,9	4,9	4,3	-	-
1980	100,0	27,1	25,7	19,4	17,6	6,7	2,3	1,3	-	-
1985	100,0	28,2	27,3	18,4	17,2	6,2	1,8	1,0	-	-
1990	100,0	31,7	29,4	16,3	14,8	5,5	1,5	0,8	-	-
1995	100,0	35,2	29,9	14,9	12,8	5,1	1,4	0,8	-	-
2000	100,0	37,3	31,5	13,6	11,1	4,5	1,3	0,7	-	-
2005	100,0	39,7	32,5	12,2	9,9	4,0	1,1	0,6	-	-
2006	100,0	40,1	32,7	12,0	9,8	3,9	1,1	0,6	-	-
2007	100,0	40,4	32,8	11,8	9,7	3,8	1,0	0,6	-	-
2008	100,0	40,6	32,9	11,6	9,5	3,7	1,0	0,6	-	-
2009	100,0	40,7	33,0	11,6	9,5	3,6	1,0	0,6	-	-
2010	100,0	41,0	33,0	11,5	9,4	3,6	1,0	0,6	-	-
2011	100,0	41,2	33,1	11,3	9,3	3,5	1,0	0,6	-	-

Kuvio 14. Asuntokunnat koon mukaan 1990–2011

Kuvio 15. Asuntokuntaväestö asuntokunnan koon mukaan 1990–2011

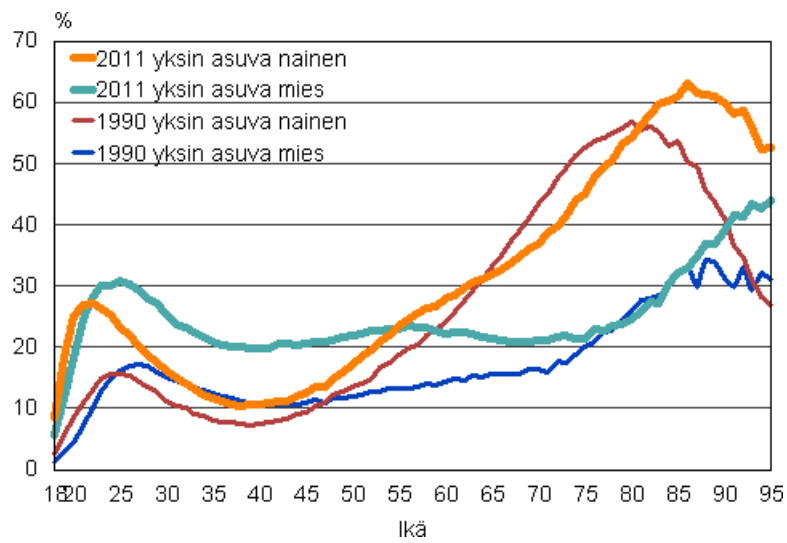
Asuntokuntia voidaan tarkastella myös väestön näkökulmasta; kuinka moni suomalainen asuu minkäkin suuruudessa asuntokunnassa. Yksinasuvien osuus koko väestöstä on kasvanut vähitellen kahden vuosikymmenen takaisesta 13 prosentista nykyiseen viidennekseen. Eniten (32 %) väestöä asuu kahden hengen asuntokunnissa. 55–79-vuotiaista yli puolet asuu kahden hengen asuntokunnissa, eli lapset ovat jo maailmalla ja kummatkin puoliset vielä elossa.

Kaiken kaikkiaan naiset asuvat miehiä useammin yksin. 15 vuotta täyttäneistä naisista neljännes asuu yksin, miehistä 22 prosenttia. Yksin asuminen jakautuu iän suhteen hieman erilalla. Muutos on rajuinta naisten elämänskaarella. Nuorena asutaan yksin, samoin kaikkein todennäköisimmin vanhana. Alhaisimmillaan naisten yksin asuminen on noin 40-vuotiaana, jolloin yksin asuu 11 prosenttia ikäluokan naisista.

Kuten nuoret naiset, myös nuoret miehet asuvat yksin. Miesten yksin asuminen ei kuitenkaan laske iän myötä yhtä alhaiseksi kuin naisten yksin asuminen. Yksin asuu 23 prosenttia 33-vuotiaista miehistä ja osuus pysyy lähes samana aina 75-ikävuoteen asti. Miesten yksinasumista selittävät osaltaan avioerot. Erossa lapset jäävät yleensä äidille ja isästä tulee ainakin väliaikaisesti yksin asuva. Vähintään 80-vuotiaista miehistä kolmannes asuu yksin.

Kun verrataan yksinasumista vuoden 1990 tilanteeseen, havaitaan, että etenkin nuorimmissa naisten ja miesten ikäryhmissä yksinasuminen on yleistynyt voimakkaasti, samoin myös vanhojen miesten ja naisten. Toisaalta myös keski-ikäisten miesten yksinasuminen on yleistynyt. Määrällisesti suurin yksinasuvien ikäluokka on 65-vuotiaat naiset.

Kuvio 16. Yksin asuvien miesten ja naisten osuus ikäluokasta 1990 ja 2011

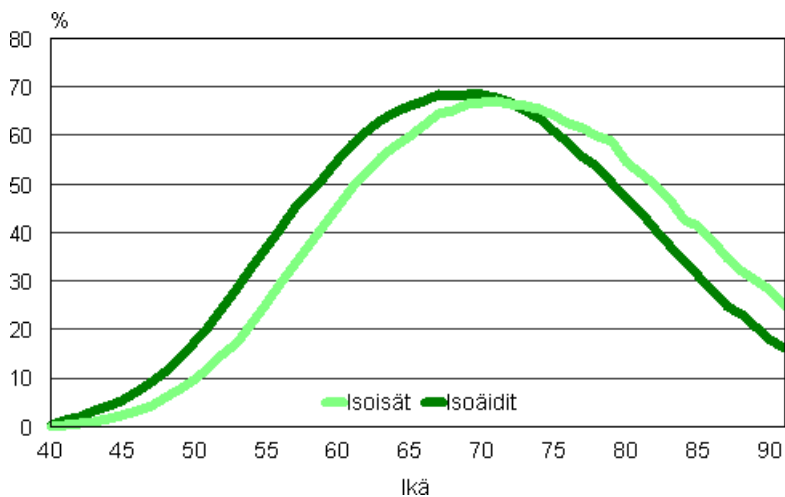
8. Yli puolella 60-vuotiaista on alaikäisiä lapsenlapsia

Vuoden 2011 lopussa Suomen väestöön kuuluvilla 0–17-vuotiailla lapsilla oli yhteensä 468 000 isoisää ja 597 000 isoäitiä. Isovanhempia on keskimäärin 2,9 alaikäistä lasta kohden. Miehistä 28 prosenttia on alaikäisten lasten isoisiä, isoäitejä on naisista kolmannes.

Isovanhempia koskevat tiedot on tuotettu rekisteriyhdistelyin tuotetusta alaikäisiä lapsia koskevasta aineistosta. Vastaavia tietoja tuotettiin edellisen kerran vuonna 2007, jolloin vuotta 2005 koskevia isovanhempien tietoja julkaistiin Tilastokeskuksen ja Stakesin yhteistyönä tehdyssä Suomalainen lapsi 2007 -julkaisussa.

Alle 18-vuotiaista lapsista 39 prosentilla on kaikki neljä isovanhempaa. Niitä, joilla ei ole ainuttakaan isovanhempaa, on kuusi prosenttia alle 18-vuotiaista. Alle vuoden ikäisistä lapsista 58 prosentilla on neljä isovanhempaa. Sen sijaan 14-vuotiaista lapsista enää vain noin joka neljännellä on kaikki neljä isovanhempaa.

Kuvio 17. 0–17-vuotiaiden lasten isovanhemmat iän mukaan 2011

Puolet kuusikymmenvuotiaista miehistä on alaikäisten lasten isoisiä. Samanikäisistä naisista jo lähes 60 prosenttia on alle 18-vuotiaiden isoäitejä. Osuuksissa ei ole tapahtunut juurikaan muutosta vuodesta 2005.

Isoäitien osuus on korkeimmillaan 66–69-vuotiailla naisilla. Tämänikäisistä naisista alaikäisten lasten isoäitejä on 68 prosenttia. Vuonna 2005 isoäitien osuus oli korkeimmillaan 65-vuotiailla naisilla, joista alaikäisten lasten isoäitejä oli 70 prosenttia.

Isoisien osuus ikäluokan miehistä kasvaa hitaammin kuin isoäitien osuus naisista. Isoisien osuus on korkeimmillaan 70-vuotiailla miehillä. Alaikäisten isoisiä on 67 prosenttia ikäluokasta eli lähes yhtä usea kuin naisista on isoäitejä. Myös vuonna 2005 alaikäisten lasten isoisien osuus oli miehillä korkeimmillaan 70-vuotiaana, tuolloin isoisien osuus oli 68 prosenttia ikäluokan miehistä.

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Perheväestö ja perheen keskokoko 1950–2011

Vuosi	Perheiden määrä	Perheväestö	Koko väestö	Perheväestön osuus, %	Perheen keskokoko
1950	930 572	3 457 474	4 029 803	85,8	3,7
1960	1 036 270	3 855 037	4 446 222	86,7	3,7
1970	1 153 878	3 986 005	4 598 336	86,7	3,5
1980	1 278 102	4 023 091	4 787 778	84,0	3,1
1990	1 365 341	4 101 922	4 998 478	82,1	3,0
2000	1 401 963	4 053 850	5 181 115	78,2	2,9
2005	1 426 002	4 037 753	5 255 580	76,8	2,8
2006	1 431 376	4 039 944	5 276 955	76,6	2,8
2007	1 437 709	4 045 561	5 300 484	76,3	2,8
2008	1 444 386	4 051 662	5 326 314	76,1	2,8
2009	1 450 488	4 059 511	5 351 427	75,9	2,8
2010	1 455 073	4 065 168	5 375 276	75,6	2,8
2011	1 460 570	4 069 930	5 401 267	75,4	2,8

Liitetaulukko 2. Ruotsinkieliset perheet tyyppin ja puolisoiden/vanhempien lapsiluvun mukaan 31.12.2011

Perhetyyppi	Perheitä yhteensä	Lapsiperheitä					Henkilöitä perheissä	Lapsen asemassa olevia	
		Yhteensä	Perheet, alle 18-vuotiaiden lasten lukumäärä					Yhteensä	Alle 18-v
			1	2	3	4-			
Perheitä yhteensä	55 661	21 014	8 818	8 359	2 937	900	155 630	52 185	38 501
Aviopari ilman lapsia	21 123	-	-	-	-	-	42 246	-	-
Aviopari ja lapsia	16 426	12 051	4 025	5 109	2 181	736	65 432	32 580	24 244
Avopari ja lapsia	5 476	-	-	-	-	-	10 952	-	-
Äiti ja lapsia	4 759	4 293	2 041	1 781	406	65	17 572	8 054	7 093
Isä ja lapsia	6 191	3 820	2 189	1 240	301	90	15 436	9 245	5 959
Avopari ilman lapsia	1 686	850	563	229	49	9	3 992	2 306	1 205

Liitetaulukko 3. Avioparit miehen ja vaimon avioliiton järjestysnumeron mukaan 31.12.2011

Perhetyyppi ja miehen avioliiton järjestysnumero	Yhteensä	Naisen avioliiton järjestysnumero				
		1	2	3	4 -	Tuntematon
Kaikki avioparit	960 807	847 905	100 186	9 922	1 296	1 498
1	842 278	788 881	48 567	3 568	451	811
2	104 526	53 273	45 474	5 050	604	125
3	10 596	3 964	5 335	1 108	179	10
4 -	1 364	431	684	187	61	1
Tuntematon	2 043	1 356	126	9	1	551
Aviopari ilman lapsia	518 550	448 847	60 966	6 812	973	952
1	447 686	418 983	25 676	2 209	316	502
2	61 553	26 615	30 807	3 600	462	69
3	6 977	2 120	3 858	847	143	9
4 -	960	239	521	148	51	1
Tuntematon	1 374	890	104	8	1	371
Aviopari ja lapsia	442 257	399 058	39 220	3 110	323	546
1	394 592	369 898	22 891	1 359	135	309
2	42 973	26 658	14 667	1 450	142	56
3	3 619	1 844	1 477	261	36	1
4 -	404	192	163	39	10	-
Tuntematon	669	466	22	1	-	180

Liitetaulukko 4. Perheet puolisoitten/vanhempien kielen mukaan 31.12.2011

Vaimon/äidin kieli	Yhteensä	Miehen/isän kieli									
		Suomi	Ruotsi	Venäjä	Viro	Thai	Kiina	Englanti	Somalia	Muu ja tuntematon	Perheessä ei isää
Kaikki perheet	1 460 570	1 184 480	75 649	10 211	5 069	143	1 481	5 011	1 247	28 083	149 196
Suomi	1 290 654	1 115 178	24 658	1 320	1 000	60	129	3 903	87	11 951	132 368
Ruotsi	73 683	18 389	47 784	39	49	9	10	328	9	875	6 191
Venäjä	21 062	7 717	322	8 290	431	2	6	69	-	672	3 553
Viro	8 728	2 868	166	189	3 402	-	3	28	2	218	1 852
Thai	3 984	3 388	193	3	8	62	1	10	-	40	279
Kiina	2 463	854	54	5	6	-	1 234	30	2	96	182
Englanti	2 226	1 323	134	7	7	-	8	311	1	186	249
Somalia	2 034	35	1	1	-	1	1	4	1 073	18	900
Muu ja tuntematon	25 202	6 917	651	213	52	8	62	253	16	13 408	3 622
Perheessä ei äitiä	30 534	27 811	1 686	144	114	1	27	75	57	619	-

Liitetaulukko 5. Lapsiperheet vanhempien kielen mukaan 31.12.2011

Äidin kieli	Yhteensä	Isän kieli										Perheessä ei isää
		Suomi	Ruotsi	Venäjä	Viro	Thai	Somali	Englanti	Kiina	Muu kieli ja tuntematon		
Kaikki perheet	580 547	423 741	26 582	4 797	2 608	58	1 011	2 077	1 182	16 528	101 963	
Suomi	498 574	391 876	8 686	392	419	24	62	762	144	7 151	89 058	
Ruotsi	27 722	6 880	16 344	18	22	5	4	41	12	576	3 820	
Venäjä	11 076	3 321	152	4 094	215	2	-	34	7	346	2 905	
Viro	5 027	1 248	80	96	1 846	-	-	17	5	115	1 620	
Thai	2 010	1 619	86	-	3	25	-	2	1	20	254	
Somali	1 758	16	-	1	-	-	895	3	-	11	832	
Englanti	1 567	59	4	1	-	-	6	1 066	-	81	350	
Kiina	1 271	19	2	-	-	-	-	-	966	28	256	
Muu ja tuntematon	15 602	4 325	378	108	21	1	8	77	25	7 791	2 868	
Perheessä ei äitiä	15 940	14 378	850	87	82	1	36	75	22	409	-	

Liitetaulukko 6. Perheet puolisoiden/vanhempien kansalaisuuden mukaan 31.12.2011

Vaimon/äidin kansalaisuus	Yhteensä	Miehen/isän kansalaisuus										Muu ja tuntematon	Perheessä ei isää
		Suomi	Venäjä	Viro	Thaimaa	Ruotsi	Kiina	Somalia	Irak	Entinen Serbia ja Montenegro	USA		
Kaikki perheet	1 460 570	1 270 638	5 757	5 235	118	2 806	1 071	632	1 038	512	950	22 617	149 196
Suomi	1 382 104	1 219 839	1 371	1 020	59	2 335	152	159	391	187	184	14 240	142 167
Venäjä	9 949	3 893	4 067	205	1	9	2	-	4	-	6	314	1 448
Viro	8 578	2 531	133	3 729	-	10	3	1	7	-	5	295	1 864
Thaimaa	3 730	3 392	-	7	53	4	-	-	1	1	1	26	245
Ruotsi	1 929	1 304	-	2	-	328	2	-	5	4	-	34	250
Kiina	1 826	761	3	5	-	3	871	-	-	6	4	77	96
Somalia	1 217	210	-	-	1	3	1	427	2	-	-	20	553
Irak	1 040	253	-	-	-	-	-	-	561	-	-	19	207
Entinen Serbia ja Montenegro	884	400	-	-	-	2	2	-	-	288	-	17	175
USA	866	112	-	1	-	4	1	-	1	-	713	14	20
Muu ja tuntematon	17 913	8 147	112	158	4	36	23	5	44	2	31	7 180	2 171
Perheessä ei äitiä	30 534	29 796	71	108	-	72	14	40	22	24	6	381	-

Liitetaulukko 7. Lapsiperheet vanhempien kansalaisuuden mukaan 31.12.2011

Äidin kansalaisuus	Yhteensä	Isän kansalaisuus										Muu ja tuntematon	Perheessä ei isää	
		Suomi	Venäjä	Viro	Thaimaa	Ruotsi	Somalia	Kiina	Irak	Entinen Serbia ja Montenegro	USA			
Kaikki lapsiperheet	580 547	456 692	2 760	2 695	48	494	1 140	470	732		523	841	12 189	101 963
Suomi	537 032	430 934	470	645	27	100	985	81	244		181	505	7 052	95 808
Venäjä	5 064	1 166	2 023	59	-	-	5	2	3		1	6	167	1 632
Viro	4 947	1 587	100	1 889	1	-	4	-	2		2	8	142	1 212
Thaimaa	1 863	1 607	2	-	20	-	1	-	-		1	-	9	223
Ruotsi	1 058	167	-	-	-	361	3	-	2		-	-	15	510
Somalia	907	615	1	-	-	-	66	1	3		-	-	16	205
Kiina	837	355	1	1	-	-	1	370	-		-	-	22	87
Irak	823	203	-	-	-	-	-	-	433		1	-	11	175
Entinen Serbia ja Montenegro	617	149	-	-	-	-	-	-	-		282	-	64	122
USA	575	232	-	-	-	-	1	-	2		-	282	10	48
Muu ja tuntematon	10 884	4 281	84	54	-	4	21	6	27		42	27	4 397	1 941
Perheessä ei äitiä	15 940	15 396	79	47	-	29	53	10	16		13	13	284	-

Liitetaulukko 8. Perheet puolisoiden/vanhempien syntymämaan mukaan 31.12.2011

Korjattu 26.9.2013. Korjatut kohdat on merkitty punaisella.

Vaimon/äidin syntymävaltio	Yhteensä	Miehen/isän syntymävaltio										Muu ja tuntematon	Perheessä ei isää
		Suomi	Entinen Neuvostoliitto	Ruotsi	Viro	Thaimaa	Kiina	Entinen Jugoslavia	Somalia	Vietnam	Irak		
Kaikki perheet	1 460 570	1 247 964	10 950	9 353	4 845	182	1 334	2 210	1 223	1 820	1 124	30 369	149 196
Suomi	1 350 519	1 184 513	1 611	8 432	750	93	112	357	95	257	91	17 793	136 415
Entinen Neuvostoliitto	21 454	8 132	7 888	81	746	1	5	20	1	20	1	961	3 598
Ruotsi	10 603	8 333	13	350	4	1	2	9	1	5	-	238	1 647
Viro	8 102	2 166	670	32	3 042	1	4	6	2	10	-	374	1 795
Thaimaa	4 074	3 609	1	38	10	66	-	2	-	3	5	55	285
Kiina	2 309	854	4	13	7	-	1 130	-	2	-	14	125	160
Entinen Jugoslavia	2 128	125	3	1	1	-	-	1 504	-	5	-	154	335
Somalia	1 988	35	-	2	-	1	1	2	1 030	4	-	32	881
Vietnam	1 840	37	2	1	2	-	1	1	1	1 347	-	80	368
Irak	1 765	326	1	6	2	8	15	3	1	1	943	38	421
Muu ja tuntematon	25 254	10 637	580	152	190	9	44	251	34	119	22	9 925	3 291
Perheessä ei äitiä	30 534	29 197	177	245	91	2	20	55	56	49	48	594	-

Liitetaulukko 9. Lapsiperheet vanhempien syntymämaan mukaan 31.12.2011

Korjattu 26.9.2013. Korjatut luvut on merkitty punaisella.

Äidin syntymämaa	Yhteensä	Isän syntymämaa										Muu ja tuntematon	Perheessä ei isää
		Suomi	Entinen Neuvostoliitto	Ruotsi	Viro	Thaimaa	Entinen Jugoslavia	Somalia	Irak	Vietnam	Kiina		
Kaikki lapsiperheet	580 547	443 489	4 775	5 741	2 582	74	990	1 506	1 307	674	615	16 831	101 963
Suomi	517 637	411 254	511	5 132	304	40	62	165	126	48	43	8 905	91 047
Entinen Neuvostoliitto	10 638	3 389	3 536	44	345	1	1	16	11	1	3	483	2 808
Ruotsi	7 364	5 451	7	226	1	–	–	4	3	–	1	150	1 521
Viro	4 936	983	336	21	1 771	1	–	4	6	–	2	213	1 599
Thaimaa	2 048	1 709	–	19	3	26	–	2	2	2	–	26	259
Entinen Jugoslavia	1 722	17	–	1	–	–	860	–	4	–	–	25	815
Somalia	1 531	63	3	–	–	–	–	1 075	3	–	–	98	289
Irak	1 417	18	–	–	–	–	1	1	1 043	–	–	51	303
Vietnam	1 142	172	–	3	2	3	1	1	–	574	7	23	356
Kiina	1 133	403	1	6	1	–	–	–	–	8	535	42	137
Muu ja tuntematon	15 039	5 055	281	79	83	2	30	198	78	11	13	6 380	2 829
Perheessä ei äitiä	15 940	14 975	100	210	72	1	35	40	31	30	11	435	–

Liitetaulukko 10. Perheet perhetyypin ja alle 18-vuotiaiden kotona asuvien lasten määrän mukaan 31.12.2011

Perhetyyppi	0–17-vuotiaiden kotona asuvien lasten lukumäärä					
	Yhteensä	1	2	3	4	5 -
Perheitä yhteensä	580 547	253 995	221 643	76 367	18 450	10 092
Aviopari ja lapsia	354 567	128 729	146 648	56 489	14 029	8 672
Rekisteröity parisuhde	339	204	114	17	3	1
Avopari ja lapsia	107 738	55 641	39 327	10 126	2 098	546
Äiti ja lapsia	101 963	58 525	31 528	8 910	2 170	830
Isä ja lapsia	15 940	10 896	4 026	825	150	43
Suhteellinen jakauma, %						
Perheitä yhteensä	100.0	43.8	38.2	13.2	3.2	1.7
Aviopari ja lapsia	100.0	36.3	41.4	15.9	4.0	2.4
Rekisteröity parisuhde	100.0	60.2	33.6	5.0	0.9	0.3
Avopari ja lapsia	100.0	51.6	36.5	9.4	1.9	0.5
Äiti ja lapsia	100.0	57.4	30.9	8.7	2.1	0.8
Isä ja lapsia	100.0	68.4	25.3	5.2	0.9	0.3

Liitetaulukko 11. Lapsiperheet alle 18-vuotiaiden lasten määrän ja perhetyypin mukaan 31.12.2011

Alle 18-vuotiaiden määrä	Yhteensä	Avioparit	Rekisteröityneet parisuhteet	Avoparit	Äiti ja lapsia	Isä ja lapsia
Yhteensä	580 547	354 567	339	107 738	101 963	15 940
1	253 995	128 729	204	55 641	58 525	10 896
2	221 643	146 648	114	39 327	31 528	4 026
3	76 367	56 489	17	10 126	8 910	825
4	18 450	14 029	3	2 098	2 170	150
5	5 208	4 208	1	413	554	32
6	2 067	1 791	-	90	181	5
7	1 085	994	-	35	53	3
8	804	767	-	6	28	3
9	472	462	-	2	8	-
10	272	267	-	-	5	-
11	132	131	-	-	1	-
12	41	41	-	-	-	-
13	8	8	-	-	-	-
14	2	2	-	-	-	-
15	1	1	-	-	-	-

Liitetaulukko 12. Uusperheet perhekoostumuksen ja lapsiluvun mukaan 31.12.2011

Lasten määrä	Yhteensä	Perheen lapset ovat					
		Vain äidin	Vain isän	Äidin ja isän	Äidin ja yhteisiä	Isän ja yhteisiä	Äidin, isän ja yhteisiä
Kaikki uusperheet	53 361	24 965	3 101	2 020	20 353	2 154	768
1	18 930	16 576	2 354	-	-	-	-
2	18 773	6 898	631	865	9 390	989	-
3	10 901	1 259	96	726	7 738	814	268
4	3 468	189	14	299	2 427	266	273
5	911	29	4	89	592	47	150
6-	378	14	2	41	206	38	77
Aviopari	26 698	9 696	1 303	810	12 968	1 406	515
1	7 523	6 524	999	-	-	-	-
2	9 151	2 590	250	356	5 381	574	-
3	6 727	487	43	281	5 194	558	164
4	2 333	77	7	113	1 758	195	183
5	676	14	2	43	461	43	113
6-	288	4	2	17	174	36	55
Avopari	26 663	15 269	1 798	1 210	7 385	748	253
1	11 407	10 052	1 355	-	-	-	-
2	9 622	4 308	381	509	4 009	415	-
3	4 174	772	53	445	2 544	256	104
4	1 135	112	7	186	669	71	90
5	235	15	2	46	131	4	37
6-	90	10	-	24	32	2	22

Liitetaulukko 13. Perheet lasten ikäryhmien ja perhetyypin mukaan 31.12.2011

Perheessä ikäryhmän lapsia	Yhteensä	Perhetyyppi					
		Kahden vanhemman perheet			Yhden vanhemman perheet		
		Yhteensä	Avoliitto ¹⁾	Avoliitto	Yhteensä	Äiti ja lapsia	Isä ja lapsia
0-2	159 696	143 410	99 676	43 734	16 286	15 731	555
0-3	196 578	174 107	122 869	51 238	22 471	21 511	960
0-6	287 494	246 564	179 013	67 551	40 930	38 135	2 795
0-16	552 661	443 217	338 442	104 775	109 444	95 354	14 090
0-17	580 547	462 644	354 906	107 738	117 903	101 963	15 940
0-24	670 005	525 111	409 271	115 840	144 894	121 721	23 173
0-29	689 654	538 524	421 522	117 002	151 130	126 035	25 095
0-79	740 392	560 662	442 608	118 054	179 730	149 196	30 534
3-4	113 534	98 056	76 307	21 749	15 478	14 443	1 035
3-6	193 344	163 779	127 646	36 133	29 565	27 175	2 390
5-6	112 210	94 731	75 963	18 768	17 479	15 891	1 588
5-14	365 532	290 506	232 767	57 739	75 026	65 290	9 736
7-8	109 881	91 308	74 488	16 820	18 573	16 563	2 010
7-10	187 680	153 143	124 244	28 899	34 537	30 555	3 982
7-12	251 940	202 182	163 756	38 426	49 758	43 522	6 236
7-15	340 614	267 088	216 695	50 393	73 526	63 164	10 362
7-17	399 772	308 749	251 470	57 279	91 023	77 012	14 011
9-12	187 645	150 181	123 116	27 065	37 464	32 606	4 858
13-15	156 964	121 830	101 921	19 909	35 134	29 723	5 411
16-17	117 502	89 214	75 963	13 251	28 288	23 225	5 063
18-20	116 632	88 544	76 949	11 595	28 088	22 069	6 019
18-24	156 756	117 346	102 481	14 865	39 410	30 264	9 146
18-29	177 883	131 907	115 736	16 171	45 976	34 857	11 119
21-24	52 905	39 268	35 120	4 148	13 637	9 954	3 683
25-29	26 218	18 618	17 075	1 543	7 600	5 344	2 256
30-34	12 760	8 477	7 906	571	4 283	3 026	1 257
35-39	8 816	5 326	5 058	268	3 490	2 633	857
40-49	17 470	7 715	7 449	266	9 755	7 853	1 902
50-	15 489	2 995	2 899	96	12 494	10 761	1 733

1) MI. rekisteröidyt parisuhteet.

Liitetaulukko 14. Perheiden 0–24-vuotiaat lapset perhetyypin mukaan sekä ottolapset iän mukaan 31.12.2011

Ikä	Kaikkien perheiden lapset	Aviopari ja lapsia	Rekisteröity parisuhde ja lapsia	Avopari ja lapsia ²⁾	Yksinhuoltaja äidin lapsi	Yksinhuoltaja isän lapsi	Otto-lapset	Uusperhe ¹⁾		
								Äidin lapsi	Isän lapsi	Yhteiset lapset
0	59 687	36 039	83	18 760	4 736	69	19	607	3	4 572
1	61 058	38 892	63	16 139	5 790	174	96	377	13	4 421
2	60 609	39 949	47	13 710	6 561	342	131	659	23	3 967
3	59 893	40 191	42	11 853	7 346	461	195	1 193	82	3 612
4	59 196	40 075	38	10 705	7 760	618	177	1 682	163	3 182
5	59 516	40 298	31	10 127	8 276	784	232	2 287	240	2 825
6	58 203	39 538	27	9 432	8 323	883	276	2 951	327	2 442
7	58 333	39 556	23	9 106	8 634	1 014	360	3 477	460	2 152
8	57 171	38 896	29	8 413	8 767	1 066	361	3 890	511	1 756
9	56 154	37 825	15	8 179	8 963	1 172	401	4 316	580	1 461
10	56 557	37 872	14	7 943	9 395	1 333	344	4 686	671	1 093
11	57 149	38 018	14	7 772	9 846	1 499	318	4 933	780	705
12	57 792	38 165	18	7 922	10 048	1 639	311	5 430	861	473
13	57 132	37 795	7	7 402	10 184	1 744	249	5 537	938	265
14	59 236	38 926	10	7 339	11 028	1 933	255	5 945	1 038	137
15	60 602	39 363	14	7 313	11 644	2 268	254	6 104	1 140	52
16	61 990	40 049	14	7 236	12 139	2 552	213	6 240	1 249	29
17	61 432	39 949	11	6 630	12 135	2 707	200	6 109	1 394	25
18	54 376	36 016	6	5 469	10 339	2 546	184	1 861	468	18
19	42 794	28 556	2	4 212	7 884	2 140	152	1 220	335	13
20	29 549	19 720	3	2 707	5 399	1 720	137	.	.	.
21	20 579	13 652	1	1 778	3 843	1 305	92	.	.	.
22	14 688	9 861	3	1 152	2 711	961	78	.	.	.
23	11 801	7 985	..	789	2 168	859	67	.	.	.
24	9 125	6 081	1	633	1 697	713	40	.	.	.
0-6	418 162	274 982	331	90 726	48 792	3 331	1 126	9 756	851	25 021
0-17	1 061 710	701 396	500	175 981	161 575	22 258	4 392	66 423	10 473	33 169
0-24	1 244 622	823 267	516	192 721	195 616	32 502	5 142	.	.	.

1) Uusperhe = Lapsiperhe, jonka kaikki alaikäiset lapset eivät ole puolisoiden yhteisiä.

2) Sisältää myös loppuvuodesta syntyneitä avopariensa lapsia, joita isä ei ole vielä tunnustanut.

Liitetaulukko 15. Lapset iän ja perheen kotona asuvien alle 18-vuotiaiden lasten määrän mukaan 31.12.2011

Ikä	Perheen alle 18-vuotiaiden lasten lukumäärä					
	Yhteensä	1	2	3	4	5 -
0–17	1 061 710	253 995	443 286	229 101	73 800	61 528
0	59 687	24 440	20 529	9 032	3 077	2 609
1	61 058	23 377	22 325	9 482	3 050	2 824
2	60 609	16 182	26 984	10 752	3 651	3 040
3	59 893	11 602	28 911	12 092	3 954	3 334
4	59 196	9 215	28 661	13 404	4 298	3 618
5	59 516	8 652	27 710	14 625	4 725	3 804
6	58 203	7 917	26 193	15 239	4 824	4 030
7	58 333	7 657	25 609	15 960	4 914	4 193
8	57 171	7 521	24 624	15 882	4 945	4 199
9	56 154	7 664	24 048	15 248	5 064	4 130
10	56 557	8 361	23 927	15 344	4 841	4 084
11	57 149	9 226	24 511	14 616	4 826	3 970
12	57 792	10 658	25 118	13 782	4 477	3 757
13	57 132	12 345	24 269	12 887	4 212	3 419
14	59 236	15 339	24 691	12 119	3 894	3 193
15	60 602	20 321	23 008	10 940	3 503	2 830
16	61 990	26 256	21 342	9 124	2 862	2 406
17	61 432	27 262	20 826	8 573	2 683	2 088
Suhteellinen jakauma, %						
0–17	100.0	23.9	41.8	21.6	7.0	5.8
0	100.0	40.9	34.4	15.1	5.2	4.4
1	100.0	38.3	36.6	15.5	5.0	4.6
2	100.0	26.7	44.5	17.7	6.0	5.0
3	100.0	19.4	48.3	20.2	6.6	5.6
4	100.0	15.6	48.4	22.6	7.3	6.1
5	100.0	14.5	46.6	24.6	7.9	6.4
6	100.0	13.6	45.0	26.2	8.3	6.9
7	100.0	13.1	43.9	27.4	8.4	7.2
8	100.0	13.2	43.1	27.8	8.6	7.3
9	100.0	13.6	42.8	27.2	9.0	7.4
10	100.0	14.8	42.3	27.1	8.6	7.2
11	100.0	16.1	42.9	25.6	8.4	6.9
12	100.0	18.4	43.5	23.8	7.7	6.5
13	100.0	21.6	42.5	22.6	7.4	6.0
14	100.0	25.9	41.7	20.5	6.6	5.4
15	100.0	33.5	38.0	18.1	5.8	4.7
16	100.0	42.4	34.4	14.7	4.6	3.9
17	100.0	44.4	33.9	14.0	4.4	3.4

Liitetaulukko 16. Perheelliset miehet iän ja perhetyypin mukaan 31.12.2011

Miehen ikä	Perhetyyppi						
	Yhteensä	Aviopari ilman lapsia	Aviopari ja lapsia	Avopari ilman lapsia	Avopari ja lapsia	Isä ja lapsia	Rekisteröity parisuhde
Ikäluokat yhteensä	1 311 112	518 550	442 257	200 171	118 054	30 534	1 546
- 19	3 489	106	41	3 092	248	2	-
20 - 24	43 900	2 833	2 867	33 424	4 656	100	20
25 - 29	88 587	10 845	19 713	42 084	15 367	494	84
30 - 34	112 525	13 210	51 473	25 632	20 935	1 112	163
35 - 39	115 739	9 751	70 090	13 031	20 455	2 177	235
40 - 44	121 043	9 809	77 386	9 829	19 698	4 079	242
45 - 49	132 938	16 948	80 842	11 436	17 464	5 954	294
50 - 54	129 090	37 371	62 094	13 484	10 470	5 457	214
55 - 59	132 598	71 024	36 999	15 365	5 407	3 674	129
60 - 64	139 833	100 487	19 934	14 652	2 248	2 419	93
65 - 69	105 562	85 776	9 117	8 568	729	1 332	40
70 - 74	80 462	69 116	5 071	5 122	229	902	22
75 - 79	54 541	47 505	3 429	2 629	87	883	8
80 - 84	34 737	30 302	2 198	1 259	42	935	1
85 -	16 068	13 467	1 003	564	19	1 014	1
Suhteellinen jakauma, %							
Ikäluokat yhteensä	100.0	39.6	33.7	15.3	9.0	2.3	0.1
- 19	100.0	3.0	1.2	88.6	7.1	0.1	0.0
20 - 24	100.0	6.5	6.5	76.1	10.6	0.2	0.0
25 - 29	100.0	12.2	22.3	47.5	17.3	0.6	0.1
30 - 34	100.0	11.7	45.7	22.8	18.6	1.0	0.1
35 - 39	100.0	8.4	60.6	11.3	17.7	1.9	0.2
40 - 44	100.0	8.1	63.9	8.1	16.3	3.4	0.2
45 - 49	100.0	12.7	60.8	8.6	13.1	4.5	0.2
50 - 54	100.0	28.9	48.1	10.4	8.1	4.2	0.2
55 - 59	100.0	53.6	27.9	11.6	4.1	2.8	0.1
60 - 64	100.0	71.9	14.3	10.5	1.6	1.7	0.1
65 - 69	100.0	81.3	8.6	8.1	0.7	1.3	0.0
70 - 74	100.0	85.9	6.3	6.4	0.3	1.1	0.0
75 - 79	100.0	87.1	6.3	4.8	0.2	1.6	0.0
80 - 84	100.0	87.2	6.3	3.6	0.1	2.7	0.0
85 -	100.0	83.8	6.2	3.5	0.1	6.3	0.0

Liitetaulukko 17. Perheelliset naiset iän ja perhetyypin mukaan 31.12.2011

Naisen ikä	Perhetyyppi						
	Yhteensä	Aviopari ilman lapsia	Aviopari ja lapsia	Avopari ilman lapsia	Avopari ja lapsia	Äiti ja lapsia	Rekisteröity parisuhde
Ikäluokat yhteensä	1 430 298	518 550	442 257	200 171	118 054	149 196	2 070
- 19	9 255	394	156	7 615	610	472	8
20 - 24	70 232	5 144	6 300	45 496	8 348	4 879	65
25 - 29	114 470	14 361	30 962	39 844	18 863	10 201	239
30 - 34	132 880	12 850	64 937	18 760	22 038	13 930	365
35 - 39	133 067	8 364	76 561	9 145	20 814	17 827	356
40 - 44	142 563	9 960	80 582	8 219	19 336	24 130	336
45 - 49	153 136	21 843	77 879	11 564	15 458	26 086	306
50 - 54	142 921	50 892	52 166	14 225	7 922	17 563	153
55 - 59	138 217	83 735	26 176	16 041	3 224	8 921	120
60 - 64	135 156	103 083	12 499	13 611	938	4 969	56
65 - 69	97 783	80 875	5 839	7 498	281	3 249	41
70 - 74	73 001	61 230	3 857	4 462	105	3 330	17
75 - 79	46 545	37 583	2 549	2 218	74	4 116	5
80 - 84	28 073	21 114	1 354	951	30	4 622	2
85 -	12 999	7 122	440	522	13	4 901	1
Suhteellinen jakauma, %							
Ikäluokat yhteensä	100.0	36.3	30.9	14.0	8.3	10.4	0.1
- 19	100.0	4.3	1.7	82.3	6.6	5.1	0.1
20 - 24	100.0	7.3	9.0	64.8	11.9	6.9	0.1
25 - 29	100.0	12.5	27.0	34.8	16.5	8.9	0.2
30 - 34	100.0	9.7	48.9	14.1	16.6	10.5	0.3
35 - 39	100.0	6.3	57.5	6.9	15.6	13.4	0.3
40 - 44	100.0	7.0	56.5	5.8	13.6	16.9	0.2
45 - 49	100.0	14.3	50.9	7.6	10.1	17.0	0.2
50 - 54	100.0	35.6	36.5	10.0	5.5	12.3	0.1
55 - 59	100.0	60.6	18.9	11.6	2.3	6.5	0.1
60 - 64	100.0	76.3	9.2	10.1	0.7	3.7	0.0
65 - 69	100.0	82.7	6.0	7.7	0.3	3.3	0.0
70 - 74	100.0	83.9	5.3	6.1	0.1	4.6	0.0
75 - 79	100.0	80.7	5.5	4.8	0.2	8.8	0.0
80 - 84	100.0	75.2	4.8	3.4	0.1	16.5	0.0
85 -	100.0	54.8	3.4	4.0	0.1	37.7	0.0

Liitetaulukko 18. 0-17-vuotiaiden lasten isovanhemmat iän mukaan 2011

Ikä	Yhteensä	Miehet	Naiset	Isoisät	Isoäidit	Isoisät %	Isoäidit %
Yhteensä	3 506 200	1 683 334	1 822 866	468 485	597 260	27.8	32.8
30-39	661 164	339 765	321 399	114	554	0.1	0.2
40	62 924	31 933	30 991	124	445	0.4	1.4
41	65 136	33 040	32 096	215	638	0.7	2.0
42	66 477	33 891	32 586	340	997	1.0	3.1
43	71 308	36 168	35 140	604	1 440	1.7	4.1
44	73 315	37 189	36 126	836	1 894	2.2	5.2
45	73 881	37 408	36 473	1 196	2 605	3.2	7.1
46	74 139	37 485	36 654	1 629	3 344	4.3	9.1

Ikä	Yhteensä	Miehet	Naiset	Isoisät	Isoäidit	Isoisät %	Isoäidit %
47	75 621	38 284	37 337	2 254	4 236	5.9	11.3
48	76 462	38 642	37 820	2 948	5 288	7.6	14.0
49	75 488	38 154	37 334	3 576	6 440	9.4	17.2
50	75 089	37 687	37 402	4 536	7 613	12.0	20.4
51	74 759	37 392	37 367	5 504	9 133	14.7	24.4
52	74 451	37 312	37 139	6 420	10 568	17.2	28.5
53	72 080	35 934	36 146	7 570	11 780	21.1	32.6
54	75 234	37 546	37 688	9 368	13 850	25.0	36.7
55	77 229	38 526	38 703	11 324	15 732	29.4	40.6
56	76 495	37 991	38 504	12 733	17 318	33.5	45.0
57	76 507	37 435	39 072	13 944	18 799	37.2	48.1
58	75 485	37 274	38 211	15 376	19 621	41.3	51.3
59	78 093	38 653	39 440	17 507	21 661	45.3	54.9
60	75 273	37 150	38 123	18 291	22 166	49.2	58.1
61	77 995	38 433	39 562	20 043	24 051	52.2	60.8
62	80 076	39 407	40 669	21 902	25 653	55.6	63.1
63	81 308	39 753	41 555	23 016	26 867	57.9	64.7
64	80 571	39 208	41 363	23 539	27 389	60.0	66.2
65	78 237	37 853	40 384	23 551	27 130	62.2	67.2
66	69 332	33 556	35 776	21 634	24 473	64.5	68.4
67	55 283	26 322	28 961	17 100	19 754	65.0	68.2
68	52 213	24 799	27 414	16 433	18 759	66.3	68.4
69	41 591	19 484	22 107	13 006	15 109	66.8	68.3
70	59 859	27 903	31 956	18 763	21 621	67.2	67.7
71	42 183	19 294	22 889	12 843	15 261	66.6	66.7
72	48 402	21 738	26 664	14 347	17 404	66.0	65.3
73	46 153	20 872	25 281	13 655	16 016	65.4	63.4
74	42 654	18 800	23 854	12 056	14 480	64.1	60.7
75	39 619	17 258	22 361	10 784	13 072	62.5	58.5
76	38 748	16 694	22 054	10 288	12 293	61.6	55.7
77	35 915	15 060	20 855	8 992	11 161	59.7	53.5
78	32 895	13 613	19 282	7 987	9 669	58.7	50.1
79	33 333	13 295	20 038	7 260	9 485	54.6	47.3
80	32 556	12 958	19 598	6 763	8 710	52.2	44.4
81	31 735	11 904	19 831	5 924	8 083	49.8	40.8
82	29 266	10 467	18 799	4 898	7 031	46.8	37.4
83	26 860	9 484	17 376	4 056	5 971	42.8	34.4
84	23 703	8 068	15 635	3 332	4 835	41.3	30.9
85	21 322	6 972	14 350	2 680	4 014	38.4	28.0
86	19 292	5 889	13 403	2 041	3 326	34.7	24.8
87	16 193	4 777	11 416	1 529	2 628	32.0	23.0
88	14 234	3 793	10 441	1 146	2 156	30.2	20.6
89	11 457	2 914	8 543	822	1 530	28.2	17.9
90	9 722	2 337	7 385	577	1 191	24.7	16.1
91+	26 883	5 570	21 313	1 158	2 016	19.9	9.5

Laatuseloste, perheet 2011

1. Tilastotietojen relevanssi

Perusaineistona on Väestörekisterikeskuksen väestötietojärjestelmästä saatu 31.12.2011 Suomessa vakituisesti asunut väestö.

Väestörekisterikeskus ja maistraatit pitävät yllä Suomen väestötietojärjestelmää. Suomen viimeinen henkikirjoitus tehtiin 1.1.1989. Sen jälkeen väestötietojärjestelmää on päivitetty muutosilmoituksin. Väestötietojärjestelmään tallennettavat tiedot määrittelee laki väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista (21.8.2009/661). Päätyneen vuoden väestönmuutosilmoituksia odotetaan tammikuun viimeiseen päivään. Väestörekisterikeskus toimittaa Tilastokeskukselle helmikuun alussa vuodenvaihteen väestön tiedot.

Tilastokeskuksen tehtävänä on laatia yhteiskuntaoloja koskevia tilastoja (Laki tilastokeskuksesta 24.1.1992/48). Näihin kuuluvat myös perhetilastot. Tilastokeskuksen työjärjestys määrittää Henkilötilastot perhetilastojen tekijäksi (Tilastokeskuksen työjärjestys, TK-00-444-12).

Käsitteet

Asunnolla eli asuinhuoneistolla tarkoitetaan keittiöllä, keittokomerolla tai keittotilalla varustettua yhden asuinhuoneen tai useampia asuinhuoneita käsittävää, ympärivuotiseen asumiseen tarkoitettua kokonaisuutta, jonka huoneistoala on vähintään 7 m². Jokaisella asunnolla on oltava oma välitön sisäänkäyntinsä. Sisäänkäynniksi luetaan esim. omakotitaloissa erillinen ns. ulkoveranta (eteinen). Mikäli käynti asuinhuoneistokokonaisuuteen tapahtuu toiseen asuinhuoneistoon varsinaisesti kuuluvien tilojen läpi, ei edellistä pidetä erillisenä asuinhuoneistona, vaan nämä kokonaisuudet muodostavat yhden asuinhuoneiston.

Asuntokunnan muodostavat kaikki samassa asuinhuoneistossa vakinaisesti asuvat henkilöt. Väestötietojärjestelmän mukaan vakinaisesti laitoksissa kirjoilla olevat, asunnottomat, ulkomailla ja tietymättömissä olevat henkilöt eivät muodosta asuntokuntaa. Asuntolarakennuksiksi luokitelluissa rakennuksissa asuvat henkilöt, joiden asunto ei täytä asuinhuoneiston määritelmää, eivät muodosta asuntokuntaa.

Asuntoväestöön kuuluvat väestötietojärjestelmän mukaan vuoden lopussa varsinaisissa asunnoissa vakinaisesti asuvat henkilöt. Laitoksissa vakinaisesti kirjoilla olevat, asuntoloissa ja ulkomailla asuvat sekä asunnottomat henkilöt eivät kuulu asuntoväestöön. Ne asuntolarakennuksiksi luokitelluissa rakennuksissa asuvat henkilöt, joiden asunto ei täytä asunnon määritelmää, eivät kuulu asuntoväestöön.

Perheiden perusväestö poikkeaa asuntoväestöstä siten, että siihen lasketaan kuuluvaksi myös asuntoloissa asuvat.

Avoparit on muodostettu samassa asunnossa vakituisesti asuvista 18 vuotta täyttäneistä, eri sukupuolta olevista puolisottomista henkilöistä, jos heidän ikäeronsa on alle 16 vuotta eivätkä he ole sisaruksia. Mikäli parilla on yhteinen lapsi, eivät nämä säännöt päde. Samaa sukupuolta olevia yhdessä asuvia henkilöitä ei päätellä avopareiksi. Vain rekisteröidyt parisuhteet tilastoidaan.

Lapseksi perhetilastossa katsotaan vanhempiensa kanssa asuvat

- biologiset lapset
- ottolapset sekä
- toisen puolison biologiset lapset ja ottolapset.

Lapsiksi ei luokitella kasvattilapsia eikä pelkän huoltosuhteen perusteella.

Vuoden 1990 jälkeen lapsen määrittely on muuttunut siten, että lapseksi luokitellaan vanhempiensa kanssa asuva henkilö siviilisäädystä riippumatta, ellei hänellä itsellään ole asuntokunnassa puolisoa tai lapsia. Vuonna 1990 lapsen asemaan luokiteltiin vain naimattomat henkilöt. Eli tuolloin vanhempiensa luona asuva leski tai eronnut luokiteltiin perheeseen kuulumattomaksi, vuodesta 1992 lähtien hän kuuluu perheeseen.

Lapsiluku on perheen kotona asuvien perheasemaltaan lapsen asemassa olevien määrä. Lapsiperheen lapsiluvulla tarkoitetaan kotona asuvien alle 18-vuotiaiden lasten määrää.

Lapsiperhe on perhe, johon kuuluu vähintään yksi kotona asuva alle 18-vuotias lapsi.

Mies. Taulukoitaessa rekisteröityjä parisuhteita yhdessä avio- tai avoparien kanssa miehellä tarkoitetaan rekisteröidyn parin vanhempaa puolisoa.

Perheen muodostavat yhdessä asuvat avio- tai avoliitossa olevat tai parisuhteensa rekisteröineet henkilöt ja heidän lapsensa, jompikumpi vanhemmista lapsineen sekä avio- ja avopuolisot sekä parisuhteensa rekisteröineet henkilöt, joilla ei ole lapsia.

Samaa sukupuolta olevat henkilöt ovat voineet 1.3.2002 lähtien rekisteröidä parisuhteensa.

Asuntokunnissa asuvat perheen ulkopuoliset henkilöt, vaikka olisivat perheen sukulaisia, eivät kuulu perheväestöön, elleivät muodosta omaa perhettä. Yhdessä asuvat sisarukset tai serkukset eivät ole perhe, eivätkä kuulu perheväestöön. Yksin tai samaa sukupuolta olevan henkilön kanssa asuvat ihmiset eivät kuulu perheväestöön.

Asuntoloissa asuvat perheet kuuluvat perheväestöön. Sen sijaan laitoksissa kirjoilla olevista henkilöistä ei muodosteta perheitä.

Perheessä voi olla korkeintaan kaksi perättäistä sukupolvea. Jos asuntokunnassa on useampia sukupolvia, perhe muodostetaan nuorimmasta sukupolvesta lähtien. Näin esim. lapsensa perheen kanssa asuva anoppi tai appi jää perheeseen kuulumattomaksi, ellei yhdessä asu myös puoliso, jolloin vanha pariskunta muodostaa oman erillisen perheen.

Lapsiperheitä ovat perheet, joissa kotona asuu vähintään yksi alle 18-vuotias lapsi.

Perheenjäsenet ryhmitellään **perheaseman** mukaan seuraavasti:

- aviopuoliso, ei lapsia
- aviopuoliso, jolla lapsia
- avopuoliso, ei lapsia
- avopuoliso, jolla lapsia
- rekisteröidyn parisuhteen puoliso, ei lapsia
- rekisteröidyn parisuhteen puoliso, jolla lapsia
- isä/äiti ilman puolisoa – lapsi

Lapsiksi perhetilastossa katsotaan iästä riippumatta vanhempiensa kanssa asuvat omat lapset tai puolison biologiset lapset tai ottolapset, mutta ei kasvattilapsia tai huollettavia lapsia.

Perheellinen mies on avio- tai avopuoliso, isä, jolla on lapsia sekä rekisteröidyn miesparin kummatkin puolisot. Perheellinen nainen on avio- tai avopuoliso, äiti, jolla on lapsia sekä rekisteröidyn naisparin kummatkin puolisot.

Perheet ryhmitellään seuraaviin **perhetyyppeihin**:

- aviopari ilman lapsia
- avopari ilman lapsia
- aviopari ja lapsia
- avopari ja lapsia
- rekisteröity miespari ilman lapsia
- rekisteröity miespari ja lapsia
- rekisteröity naispari ilman lapsia
- rekisteröity naispari ja lapsia
- äiti ja lapsia
- isä ja lapsia

Ilman lapsia tarkoittaa paria, jolla ei ole koskaan ollut lapsia tai jonka lapset eivät asu enää vanhempiensa kanssa. ”Avio- ja avopari ja lapsia” sisältää paitsi parit, joilla on yhteisiä lapsia myös parit, joiden lapset eivät ole yhteisiä.

Rekisteröidyssä parisuhteessa olevat on tietosuojajasyistä luokiteltu kunnittaisissa taulukoissa yhteen avioliittojen kanssa.

Puolisolla tarkoitetaan joko avio- tai avopuolisoa tai rekisteröidyn parisuhteen toista osapuolta, ellei asiayhteydestä muuta ilmene.

Uusperheessä on alle 18-vuotias vain toisen puolison lapsi. Perheen kaikki lapset eivät ole puolisoitten yhteisiä.

Taulukoitaessa rekisteröityjä parisuhteita yhdessä avio- tai avoparien kanssa vaimolla tarkoitetaan rekisteröidyn parin nuorempaa puolisoa.

2. Tilastotutkimuksen menetelmäkuvaus

Tietokoneohjelma luokittelee henkilöt heidän vakituisen asuinpaikkansa tunnuksen mukaan asutokunniksi. Jokaisen asunnossa vakituisesti asuvan henkilön tietueella on vanhempien, puolison ja kaikkien lasten henkilötunnukset. Näitä vertailemalla ohjelma muodostaa perheet.

Ennen vuotta 1990 avoparit pääteltiin vain puolisoitten yhteisten lasten perusteella. Nyt käytössä oleva uusittu ohjelma päätelee avioparien muodostamisen jälkeen asunnossa mahdollisesti asuvista puolisoittomista, vähintään 18-vuotiaista, eri sukupuolta olevista henkilöistä avoparin, jos he eivät ole sisarusia ja heidän ikäeronsa on korkeintaan 15 vuotta. Puolisoitten iälle eikä ikäerolle aseteta rajoituksia, jos heillä on yhteinen lapsi.

Avopariksi päätellään siten esimerkiksi entisten käsitteiden mukainen yksinhuoltajaäiti, jonka luona asuu sopivan ikäinen mies. Samoin nyt muodostetaan perheen tyttärestä ja mahdollisesta perheen kanssa asuvasta sopivan ikäisestä miehestä avopari.

Perheiden päättelyä hankaloittaa se, että väestötietojärjestelmä ei kerro onko perheen kanssa asuva henkilö alivuokralainen. Suomessa oli vuoden 1990 väestölaskennan luotettavuustutkimuksen mukaan tuolloin alle 20 000 alivuokralaista. Niinpä tapauksia, joissa alivuokralainen päätellään vuokranantajan avopuolisoksi, ei voi olla huomattavaa määrää. Edellytyksenään on, että alivuokralainen on sopivan ikäinen ja vastakkaista sukupuolta kuin puolisoiton vuokranantaja.

Jos mahdollisia ehdokkaita avopuolisoksi on useampia, ohjelma valitsee puolisoksi iältään lähinnä olevan henkilön. Avopareja aletaan päätellä korkeintaan neljästä puolisoittomasta henkilöstä.

Laitoksessa vakituisesti asuvista ei muodosteta perheitä.

3. Tietojen oikeellisuus ja tarkkuus

Suomen perhetilastoja on etuoikeutetussa asemassa, kun käytävissä on väestötietojärjestelmä, jossa jokaisella ihmisellä on henkilötunnuksen lisäksi kotipaikkatunnus, joka kertoo, missä asunnossa henkilö asuu. Perhetilastot voidaan laatia koko väestöstä vuosittain, nopeasti ja rasittamatta ihmisiä kalliilla kyselyillä. Näin voidaan Suomen lisäksi tehdä toistaiseksi vain Tanskassa.

Perheiden päättely väestötietojärjestelmästä aiheuttaa ongelmia lähinnä kahdessa suhteessa:

1. Perheeksi voidaan yhdistää vain henkilöt, jotka ovat ns. kirjoilla samassa asunnossa.
2. Avoparit (avioliitonkaltainen suhde) joudutaan päättelemään.

1. Kansainvälisten käsitteenmääritysten mukaan perhe voidaan muodostaa myös virallisen asuinpaikan mukaan, kuten Suomessa tehdään. Kuitenkin perheet, joissa esimerkiksi toinen puolisoista on työn takia kirjoilla toisella paikkakunnalla, vaikka oleskeleekin viikonloput ja lomat muun perheen kanssa, eivät tule tilastoihin täydellisinä. Samoin pariskunta voi asua yhdessä, vaikka toinen on edelleen kirjoilla jossain muualla, vaikkapa edellisen puolison luona.

Suomessa valtaosa ihmisistä kuitenkin asuu siellä, missä on kirjoillakin. Yleisesti ottaen Väestörekisterikeskuksen väestötietojärjestelmää voidaan pitää henkilöiden suhteen erittäin kattavana. Jotta henkilö saa henkilötunnuksen, hänet on kirjattava väestötietojärjestelmään. Eläminen Suomessa ilman henkilötunnusta on käytännöllisesti katsoen mahdotonta. Laillinen työssäkäynti, pankkitilin

avaaminen, asioiminen virananomaisten kanssa jne. edellyttää henkilötunnusta. Voidaan olettaa, ettei Suomessa ole merkittävää määrää esim. yli vuoden kestäviä jaksoja 'pimeää' työtä tekeviä henkilöitä, joille palkka maksetaan käteisellä. Vähintään vuoden mittaiseksi tarkoitettu oleskelu on edellytys Suomen väestöön kirjautumiseen.

Väestötietojärjestelmää on pidetty yllä henkikirjoituksen lakkauttamisen jälkeen vuodesta 1989 pelkästään väestömuutosilmoituksin. Näiden oikeellisuudesta kertoo väestötietojärjestelmästä tehty osoitteiden luotettavuustutkimus.

Väestörekisterikeskus teettää vuosittain Tilastokeskuksella otantatutkimuksen osoitetietojen oikeellisuudesta. Noin 11 000 hengeltä tiedustellaan, onko heidän osoitteensa väestötietojärjestelmässä oikea. Vuoden 2011 tutkimuksessa vastanneista 99,0 prosentilla tieto oli oikein. Tutkimuksen kato oli 15,2 prosenttia. Kadon osalta osoitteet pyrittiin tarkistamaan muista lähteistä. Katoon kuuluvista henkilöistä 93,6 prosentilla osoite pystyttiin toteamaan oikeaksi, 3,9 prosentilla vääräksi ja 2,5 prosentilla tietoa ei voitu tarkistaa. Jos oletetaan kaikkien kadossa olleiden tarkistamatta jääneiden tiedot vääriksi, olisi lopullinen oikeiden osoitteiden osuus 98,1 prosenttia.

Kunnallisvaalien yhteydessä ulkomaalaisten äänioikeusilmoitusten palautukset paljastavat yleensä noin 1000 henkeä, jotka ovat muuttaneet maasta ilmoitusta tekemättä ja ovat siten olleet edelleen tilastoituna väestöön. Väestörekisterikeskus poistaa heidät väestötietojärjestelmän maassa asuvasta väestöstä ennen seuraavaa vuodenvaihdetta.

Nuorten osalta tilanne on toisaalta parantunut uuden kotikuntalain myötä. Nyt opiskelija voi muuttaa kirjansa opiskelupaikkakunnalle, toisin kuin ennen.

2. Avioliitonkaltaisen suhteen päättely väestötietojärjestelmästä on ongelmallisempaa. Vaihtoehtona on jättää lapsettomat avoparit kokonaan tilastoinnin ulkopuolelle ja yhdistää avopareja vain yhteisten lasten avulla. Kun tilastoilla kuitenkin on tarkoitus kuvata yhteiskuntaa mahdollisimman totuudenmukaisesti, ollaan varmaankin lähempänä totuutta päättelyllä avopareja yhteisen osoitteen perusteella kuin jättämällä heidät tilastojen ulkopuolelle.

Ohjelma varmastikin päättely olemattomia avopareja, toisaalta se jättää alle 18-vuotiaat avoparit päättelymättä, samoin ne avoparit, joiden ikäero on yli 15 vuotta. Ohjelman päättely avoparien määrä oli kuitenkin hyvin lähellä niitä lukuja, joita haastattelututkimuksissa oli saatu ennen päättelyn aloittamista.

Vuoden 1989 avoparit saatiin vielä erillisellä haastattelututkimuksella. Haastattelun kohteena olivat henkilöt, eivät perheet. Kysymys esitettiin vain henkilöille, joiden siviilisäätö ei ollut 'naimisissa'. Otoksesta arvioitiin Suomessa olevan 372 000 avoliitossa asuvaa 15–64-vuotiasta henkilöä. Seuraavan vuoden perhetilaston osoitteen mukaan päätellyksi 18–64-vuotiaksi avoliitossa asuviksi saatiin 370 000 henkilöä, joista tosin osa on siviilisäädyltään naimisissa olevia. Otosten mukaan avoliitossa asuvien määrä kasvoi 80-luvun lopulla noin 20 000 hengellä vuosittain.

Ottaen huomioon eroavaisuudet ikärajoissa ja siviilisäädyn merkityksessä avoparipäättelyssä, voidaan todeta perhetilastoihin pääteltävien avoparien määrän olevan hieman otoksilla mitattua todellisuutta pienemmän. Avoparien päättely antaa kuitenkin riittävän hyvän kuvan yhteiskunnan perherakenteesta. Näin voidaan seurata, mihin suuntaan kehitys on menossa ja tarkastella eri perhetyyppisiä suurempina ryhminä. Yksilötason päätelmien teossa näistä pariskunnista on kuitenkin oltava varovainen.

4. Julkaistujen tietojen ajantasaisuus ja oikea-aikaisuus

Tilastokeskus päivää vuodenvaihteen väestö- ja perhetilastot vuoden viimeiselle päivälle. Aluejakona on vuodesta 1999 lähtien käytetty seuraavan vuoden ensimmäisen päivän aluejakoa. Näin ollen kunnat, jotka yhdistyvät vuoden ensimmäisenä päivänä on tilastoitu yhteen jo edellisen vuoden viimeisen päivän tilastoihin. Vuodenvaihteen tilastot voidaan tarvittaessa tuottaa myös kuntajaolla ennen yhdistymistä.

5. Tietojen saatavuus ja läpinäkyvyys/selkeys

Ensimmäiset perhetilastot on saatavilla vuoden 1950 ja 1960 väestölaskennoista. Vuodesta 1970 lähtien väestölaskentoja on tehty viiden vuoden välein. Lisäksi vuosina 1977, 1978, 1982, 1984 ja 1987 on julkaistu

perhetietoja. Vuodesta 1992 perhetilastoja on tehty vuosittain. Perhejulkaisu on tehty vuosittain vuodesta 1994.

Avoliitossa elävistä tehtiin vuosina 1980–1989 vuosittain työvoimatutkimuksen yhteydessä noin 10 000 henkilön otokseen perustuva katsaus.

Vuodesta 1870 vuoteen 1930 tehtiin kymmenvuosittain suurimmissa kaupungeissa henkilölomakkeisiin perustuva väestölaskenta. Näistä laskennoista on saatavilla jonkinlaisia ruokakuntatietoja.

Perheiden perustiedot on saatavilla sähköisessä muodossa kunnittain tai kuntaa suuremmilla aluejaoilla Tilastokeskuksen veloittamattomasta StatFin-tilastopalvelussa internetissä osoitteessa:
<http://www.stat.fi/tup/tilastotietokannat/index.html>

Yleistietoa ja pitkiä aikasarjoja koko maan perheistä on perhetilaston kotisivuilla osoitteessa:
<http://www.stat.fi/til/perh/index.html>

Maksullisessa sähköisessä tietopalvelussa on saatavilla eritellympää tietoa perheistä mm. kunnan osa-alueittain. Palvelusta saa lähempiä tietoja osoitteesta:
<http://www.stat.fi/tup/vaestotilastopalvelu/index.html>

Tilastokeskuksen maksullisista palveluista on enemmän tietoa osoitteessa:
<http://www.stat.fi/tup/tilastotietokannat/index.html>

6. Tilastojen vertailukelpoisuus

Perhetiedot eivät ole täysin vertailukelpoisia ennen ja jälkeen vuoden 1990, jolloin avoparit alettiin päätellä yhdessä asumisen perusteella. Perhejulkaisussa on otostutkimuksia apuna käyttäen estimoitu vuosille 1960 ja 1970 koko maan osalta perhejakauma mukaan lukien avoparit, joilla ei ole yhteisiä lapsia. Vuoden 1980 ja 1985 luvut on tulostettu uudella luokituksella alkuperäisestä aineistosta. Avoparien ottaminen mukaan tilastoon lisää perheiden määrää ja samalla vähentää yksinhuoltajien määrää, koska osa yksinhuoltajista asuu avoliitossa uuden puolison kanssa.

Se, että lapsen asemaan luokiteltavan henkilön siviilisäädylle ei enää vuoden 1990 jälkeen aseteta rajoitteita, lisää niin ikään perheiden määrää. Nyt esim. äitinsä luo asumaan palannut eronnut henkilö muodostaa äitinsä kanssa perheen, aikaisemmin äiti ja lapsi tilastoitiin perheväestön ulkopuolisiksi.

7. Selkeys ja eheys/yhtenäisyys

Demografisten perhetilastojen luvut poikkeavat joidenkin väestölaskentojen perheluvuista. Näissä väestölaskennan tilastoissa on käsitteenä asutokuntaväestö, jolloin perheiden tilastoista putoavat pois ne perheet, joiden asunto ei täytä asunnon kriteerejä.

Lisätietoja

Marjut Pietiläinen 09 1734 2798

Timo Nikander 09 1734 3250

Vastaava tilastojohtaja:

Jari Tarkoma

vaesto.tilasto@tilastokeskus.fi

www.tilastokeskus.fi

Lähde: Väestö- ja kuolemansyytilastot, Tilastokeskus

Asiakaspalaute: www.tilastokeskus.fi/palaute

Tietopalvelu, Tilastokeskus
puh. 09 1734 2220
www.tilastokeskus.fi

Julkaisutilaukset, Edita Publishing Oy
puh. 020 450 05
asiakaspalvelu.publishing@edita.fi
www.editapublishing.fi

ISSN 1796-0479
= Suomen virallinen tilasto
ISSN 1798-3215 (pdf)